

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan s jutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Nova trgovinska pogodba z Italijo

Z večerajšnjim dnevom stopa v veljavo nova trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo. Ob tej priliki se nam zdi potrebno, da opozorimo naše bralce na zgodovino naših trgovinskih odnosov z Italijo ter da objavimo v velikih izvedljivih glavne točke te pogodbe, ki bo v razvoju naše zunanje trgovine igrala veliko vlogo tekom bodočega leta.

Mi smo sklenili trgovinsko pogodbo z Italijo že dne 14. julija 1924 in bi imela veljati samo štiri leta računajoč od leta ratifikacije. Ratifikacija se je izvršila šele 1928 leta. Ker pa se je režim te nove trgovske pogodbe v praksi sam od sebe uveljavil že od 1924 leta, lahko trdimo, da je vsega skupaj trajala osem let ter urejevala naš izvoz in uvoz v Italijo. Letos pogodba poteče in po pravilih mednarodnega prava bi letos moralo nastati med nami in med Italijo brezpogodbno stanje ali pa bi se morala potem novih pogajanj sestaviti čisto nova trgovinska pogodba. Da do tega ni prišlo, se je zahvaliti inicijativi italijanske vlade, ki je že novembra 1931 povabila našo vladu, da naj pošlje svoje zastopnike za nove razgovore, ki bi naj dovedli do revizije italijanskih uvoznih carin na živino in na gotove druge v povabilu izrecno navedene poljedelske pridelke. Italijanska vlada je sama uvidela potrebo po reviziji, češ, da njeno poljedelstvo in njena živinoreja nista zadostno zaščiteni.

Jugoslovanska vlada se je povabila italijanske vlade odzvala in enostavnega razloga, ker je bila mišljenja, da je boljše, da se pogodba podvrže reviziji kakor da se naenkrat odpove in da nastopi brezpogodbno stanje. Naša vlada je nadalje uvaževala tudi dejstvo, da bi enostranska odpoved trgovinske pogodbe med dvema državama, ki sta v gospodarskem oziru tako tesno med seboj povezani, utegnila slabo vplivati na itak že zelo zrahljane politične odnose.

Tako je zunanji minister dr. Marinković, v skladu s svojimi mirovnimi prizadevanji omogočil pogajanja v Rimu, ki so ostala ves čas brezpogodbno na gospodarskem terenu. Naša in italijanska delegacija sta se sestali spomladi marca meseca in sta tedaj dokončali svoje delo. Uspeh tega dela je besedilo pogodbe, ki je bila večeraj podpisana.

Nova pogodba sestoji iz sledečih delov: 1. stara na podlagi dopolnilnega sporazuma revidirana pogodba, 2. dodatni sporazum k tej pogodbi in 3. končni protokol z važnimi določbami trgovsko-političnega značaja.

1. V revidiranem delu tarifne tabele najdemo zelo obširne spremembe v sledečih izdelkih: kožnate rokavice, moka, razne konzerve in masna olja, popolnoma nove carine pa so uvedene na živino, perutnino, na razno svežo in pripravljeno meso, na suhe gobe, na cement ter na mineralne vode. V tem poglavju je italijanska vlada pokazala toliko agresivnosti, da je opravičeno vprašati, če nova tarifna tabela ne bo ogrožala našega dosedanjega izvoza v Italijo. Za točno razumevanje položaja je treba omeniti, da Italija kupuje 24,88% vsega našega izvoza (torej eno četrtino) medtem ko nam proda samo 10,80% vsega našega uvoza. Tonaža našega izvoza v Italijo je za 1400% višja kakor tonaža našega uvoza iz Italije.

Da se vrnemo nazaj k novim tarifam, omenimo samo kot primer, da je carina na vsakega jugoslovanskega v Italijo izvoženega konja zvišana od prejšnjih 75 na 700 Din. V istem razmerju so bile zvišane tudi carine na govedo, teleta in na mineralne vode. Pogodba gre v bistvu mimo našega tako težkega problema lesne trgovine in mi smatramo, da ta pozabljenost ni bila v interesu našega gospodarstva. Pač pa je razveseljavilen, ki izrecno dovoljuje uvoz 10.000 meterskih stotov suhih sliv marke »Bistrica« po izjemni zmanjšani carinski tarifi, kar predstavlja nič manj in nič več, kakor uvedbo preferencialnega načela v jugoslovansko-italijansko trgovinsko pogodbo. Pogodbeniki so smatrali za potrebno, da izrecno, v posebnem členu pristavijo, da se bo trgovina med obema državama vršila neovirano in brez tistih omejitev, kakor so devizni režim, uvozne prepovedi ali kontingentiranje, ki so se uveljavila v trgovinskih odnosih med drugimi državami.

Revidirane pa so tudi naše uvozne tarife, predvsem na razne vrste tkanine, vreče in jute, da nekatere vrste gumbov, medtem ko znatno znižujemo uvozne carine na žametnine, plis in podobne tkanine.

2. Dodatni sporazum vsebuje dve zelo važni določbi in sicer eno, ki se nanaša na salame ter določa, da vsaki privilegiji, ki bi jih Italija za ta izdelek dovolila kakšni tretji državi, avtomatično preidejo tudi na jugoslovanske salame, ter drugo, ki določa, da se bodo novi carinski tarifi na mineralne vode, v kolikor se tiče jugoslovanskih mineralnih vod, uveljavili šele tedaj, ko bo Italija sprejela tozadevne zakone za registriranje inozemskih mineralnih vod. Do tega termina veljajo dosedanje carinske tarife.

V okviru dodatnega sporazuma je treba omeniti še ustanovitev jugoslovansko-italijanskega gospodarskega odbora, ki dobiva nalogo, da skrbi za čim tesnejše gospodarsko sodelovanje obeh držav, ter ima kot tak dolžnost, da razpravlja o vseh vprašanjih, ki so med obema državama ostala dosedaj odprta.

3. Kar se tiče zaključnega protokola je vredno omeniti, da je bil definitivno ukinjen drugi del, ki je določal, da za gotove predmete Italija ne sme uvesti nove carinske tarife, ki bi prekoračili natančno določene višine. Ta določba je merila na pripravljeno meso, na mast in slanino.

Berlin, 1. jun. Po konzultacijah z načelniki strank je predsednik Hindenburg poveril sestavo vlade baronu v.o. Papenu, ki je dobil nalogo, da sestavi »vlado narodne koncentracije«, kakor je rečeno v uradnem komuniqueju.

Nova vlada imenovana

Berlin, 1. junija. tg. Ob desetih zvečer je von Papen poročal predsedniku Hindenburgu o svojih dosedanjih razgovorih glede sestave nove vlade. Predložil mu je delno listo novega kabineta. Hindenburg je nato imenoval

von Papena za državnega kanclerja, obenem pa se je objavila nastopna lista ministrov: Notranji minister baron von Gayl, vojni minister general von Schleicher, državni gospodarski minister dr. Warmbold, prehranjevalni minister in komisar za vzhodne pokrajine baron von Braun, državni poštini in prometni minister Eltz von Rübenaeh, za zunanjega ministra bo imenovan baron von Neurath, za pravosodnega ministra pa dosednji minister Joel.

Prazno je do sedaj samo še mesto finančnega in delovnega ministra.

Značaj nove vlade

Novi ministri pripadajo ali pa simpatizirajo vsi z desnico in predstavljajo nacionalistično tendenco, čeprav nihče od njih ne pripada na Hitlerjev narodni socialistom ne nemškimi nacionalcem. Vlada ima nekaj prusko-aristokratski značaj in predstavlja interese veleposestev in velefinance. Von Papen je bil do nedavnega član centra, od katerega pa se je v zadnjem času ločil. On je tudi večinski lastnik »Germanie«, ki je bila prej glavni organ centra. Baron Neurath jamči, da se bo zunanja politika Nemčije ohranila v dosedanjem pravcu, kar je edino razveseljivo dejstvo pri prevratu, ki se je te dni v Berlinu izvršil. — Baron von Gayl, ki je dobil ministristvo za notranjo politiko, je vzhodnopruski veleagrac, ki je skupaj z načelnikom pisarne predsednika republike dr. Meissnerjem in z drugimi aristokratskimi in vojaškimi osebami pripratil Hindenburga, da je treba kreniti na desno. Gospodarski minister Warmbold je bil nedavno izstopil iz Brüningove vlade, ker ni odobral socialne politike bivšega delavskega ministra Stegerwalda, ki je hotel brezposelne naseliti na vzhodnopruskih veleposestvih. Iz tega je razvidno, da bo nova vlada v socialnem pogledu precej reakcionarna.

Kakšen bo bodoči razvoj položaja?

Nova vlada sicer ne pomeni vojaške diktature, kakor so se mnogi bali, niti ni fašistična, ter se namerava predsednik republike Hindenburg, kakor odločno izjavlja, slej ko prej strogo držati ustave in parlamentarnih metod. Vprašanje pa je, ali je naloge, katero si je postavil Hindenburg, sploh še mogoče rešiti parlamentarnim potom. Veliko vprašanje je namreč, ali bo mogla nova vlada, ki ni vezana na nobeno stranko, predstavljati pa izrazito desničarsko smer, dobiti zaupanje »Reichstag«. Vlada bi se mogla držati le, če bi jo podpirali narodni socialisti in centrum, kakaj o podpori socialnodemokratske stranke ne more biti govora. Toda centrum, ki je brskiran tako po demisiji Brüninga kakor po imenovanju von Papena, se bo težko odločil, da bi glasoval za novo vlado. Sicer so pa tudi desničarji že pripravljeni na to, da bo von Papen v slučaju nezaupnice parlament razpustil in napovedal nove volitve.

Hitler se pripravlja na zmago

Hitler izjavlja, da bo novo vlado podpiral, da pa bodo narodni socialisti vstopili v vlado šele, ki bo izšla iz novih volitev. Volitve v »Reichstag«

Italija dosedaj za te pridelke ni imela uvoznih carin. Z novo pogodbo jih uvaja in je naravno, da je tudi ta določba morala pasti.

Nova trgovinska in plovidbena pogodba uvaja brez dvoma nova načela v gospodarske odnose med obema državama, načela, ki na eni strani neizpodbitno dokazujejo še vedno močno tendenco držav, da se zabarikadirajo za carinskimi zidovi, na drugi strani pa odpira po malem tista vrata preferenčnih možnosti, s katerimi bo mogoče vdreti in trdnjavo kapitalističnega pojmovanja mednarodnega gospodarstva ter jo podreti na korist vseobčnemu skupnemu sodelovanju držav na polju izmenjave gospodarskih dobrin.

Veljavnost nove pogodbe poteče že v 18 mesecih, kar je zelo značilno, kajti nobena država se danes neče vezati za daljšo dobo let, tako velika je postala spremenljivost v mednarodnem gospodarskem življenju.

Sibka kakor je v gotovih delih, predstavlja nova pogodba vendarle resen in stvaren poskus izločiti gospodarska vprašanja iz kompleksa mednarodne politike. Kot takšna bo služila svojemu namenu, da pomaga življenjskim potrebam obeh narodov, na drugi strani pa, da uvede možnost mirnejšega presojanja vseh težav, ki so se v naših odnosih s sosedno Italijo pojavljale.

Vlada pruske aristokracije

naj bi se izvršile že v jeseni tega leta. Ker je vrhovno državno sodišče v Leipzigu odklonilo obtožbo zaradi veleizdaje proti razpuščenim napadalnim oddelkom fašistov, zahteva Hitler sedaj tudi, da mora nova vlada razpustilni dekret preklicati. Hitlerjevo časopisje piše, da je sedaj svobodna pot za narodno osvoboditev Nemčije.

Kako misli Hindenburg

Hindenburg želi, da bi nova vlada vladala s parlamentom, kolikor bi se le dalo. Predsednik republike meni, da bodo nacionalni socialisti in nemški nacionalci novo vlado podpirali in da se bo centrum pri glasovanjih kvečjemu vzdrževal glasovanja. Toda vlada bi na ta način imela samo en glas večine, zaradi česar je skoraj izključeno, da bi mogla dolgo sodelovati s parlamentom. Vlada ima sicer že poblastilo za razpust »Reichstag« v roki, se ga bo pa poslužila le, ko bi se izkazala popolna nemožnost vladati s parlamentom. Nove volitve bi se vršile, kakor rečeno, šele v pozni jeseni, toda namera merodajnih krogov je, da bi se te volitve morale vršiti s ciljem, da se izvoli narodna skupščina, ki ima pravico, spreminiti ustavo.

Kaj namerava von Papen

Očividno zato, da bi pripravil centrum v drž zboru k nevtriliteti, je von Papen izdal za svojo osebo sledečo parolo: »Naloga bodočega kabineta je pospeševanje stvarnega dela Brüningovega kabineta.« S to izjavo hočejo očividno dokazati centrumu in bavorski ljudski stranki, da ni pričakovati temeljnega preokreta na polju stvarnega dela. Vendar pa je skoraj gotovo, da se bošta centrum in bavorska ljudska stranka ostro ločili od osebnosti von Papena in se odločili za to, da se izogneta glasovanju, tako da bi kabinet von Papena mogel imeti v nemškem državnem zboru

Francija dobi samoradikalno vlado

Radikali hočejo vladati brez socialistov in brez desničarjev

Pariz, 1. junija. Kongres socialnodemokratske stranke je večeraj sklenil resolucijo, v kateri izjavlja, da so socialisti pripravljeni sodelovati v koaliciji z meščanskimi radikali pod sledečimi pogoji:

Pogoji socialistov.

1. Organizacija miru z obveznim razsodiščem na podlagi panevropskega sporazuma. 2. Redukcija vojaških izdatkov na nivo iz leta 1928. 3. Kontrola in nacionalizacija fabrik za orožje in municijo. 4. Uravnovešeno proračuna, ne da bi se zmanjšale mezde, plače in penzije. 5. Kontrola bank. 6. Ekspropriacija železniških družb in splošno podpiranje železnice. 7. Splošno državno zavarovanje. 8. 40 urni delavnik na teden brez redukcije mezd. 9. Generalna politična amnestija. Socialisti so to resolucijo takoj predložili izvršilnemu odboru radikalne stranke, ki se je sestel 1. t. m. dopoldne.

Radikali odklonili socialistične zahteve.

Popolodne je izvršilni odbor radikalne stranke preresel socialistične pogoje pozno v noč in sklenil, da te zahteve odkloni. Naposled je vstal

Lausanne - uvod v svetovno gospodarsko konferenco

Ameriško stališče

Washington, 31. maja. ž. Ameriška vlada je sprejela britanski predlog, da bi se na mednarodni konferenci pretresala vsa aktualna gospodarska vprašanja, vendar pa se ne strinja z Mac Donaldovo namero, da bi se dal lausanski konferenci značaj splošne mednarodne ekonomske konference. Ameriški poslanik v Londonu Mellon je dobil nalogo, da obvesti britansko vlado, da Zedinjene države sprejmejo predlog o sklicanju svetovne gospodarske konference pod pogojem, da se na njej razpravlja samo gospodarska vprašanja ter da se povsem izključita reparacijski problem in problem vojnih dolgov, ker se morata obedve vprašanji rešiti posebej. Glede reparacij Amerika sploh neče slišati in prepušča to vprašanje evropskim državam, da ga rešijo sami. Kar se tiče vojnih dolgov, zastopa ameriška vlada stališče, da je nemogoča vsaka diskusija, dokler evropske države, od katerih zahteva Amerika plačilo vojnih dolgov, ne najdejo same končne rešitve za nemške reparacije. Radi tega nočejo Zdrružene države niti posredno niti neposredno sodelovati v Lausannu. Po teh vesteh torej smatra Amerika lausansko konferenco kot uvod v splošno svetovno gospodarsko konferenco.

Rim, 31. maja. ž. Mac Donaldov predlog, da se razširi program lausanske konference na aktualna gospodarska vprašanja, je bil sprejet od fašističnega tiska z velikim odobravanjem. Fašistični listi trdijo, da je to, kar zahteva sedaj Mac Donald prav za prav Mussolinijeva teza, ki jo je pred dvema meseci objavil »Popolo d'Italia«. Anglija želi, da se vprašanje vojnih dolgov in vprašanje reparacij rešita skupno z ostalimi vprašanji, ki so povzročila splošno sve-

samo nematno večino. S to nematno večino bi potem kabinet deloval nekoliko tednov. Narodnim socialistom se je več ali manj obljubilo direktno, da se bodo razpisale nove volitve v nemški državni zbor najpozneje meseca oktobra, tako da bo drž. zbor razpuščen koncem julija ali začetkom avgusta.

Dalje se bodo v tem času tudi na novo uredile razmere na Pruskem z imenovanjem državnega kmetijskega ministra. Položaj v pruskem deželnem zboru dokazuje, da tudi tam smatrajo za sedaj poskus za sestavo vlade za nemogoč. Zbor najstarejših poslancev je sklenil samo, da naj se vrši tridnevna politična debata, po kateri se bodo seje odgodile, ne da bi se stavila na dnevni red volitev ministrskega predsednika.

Francoski komentar

Pariz, 1. junija. tg. Vsi francoski komentariji o imenovanju von Papena za bodočega predsednika vlade v Nemčiji so pisani zelo neprijazno. Papena opisujejo kot eksponenta vojaške kamarile, tako da je njegov kabinet, v katerem so samo zastopniki vojske in aristokracije, popolnoma enak monarhističnemu kabinetu. »Populaire« piše, da junkerji in generali pripravljajo pot Hitlerju. »Journal« izjavlja, da bo imel von Papen samo nalogo, da izvede nove volitve, pri katerih bo vlada oficijelno podpirala Hitlerjevo propagando, da s tem izjavi bivšim zaveznikom v Lausanneu, da Nemčija ne bo več dalje plačevala.

Slab sprejem na Angleškem

London, 1. jun. tg. Tukajšnji listi komentirajo določitev von Papena za nemškega državnega kanclerja z raznimi slikami o njegovem delovanju kot nemški vojaški ataše v ameriških Združenih državah pred vstopom Amerike v vojno. V napisih navajajo listi: »Zloglasni zarotnik v USA«, »Mož, ki ga je Amerika izgnala«, »Vojni vohun bo sestavil nemško vlado« itd.

sam predsednik stranke Herriot, ki je izjavil, da je nemogoče vezati se niti glede znižanja izdatkov za oboroževanje niti glede predlogov socializacije železnice in drugih zahtev gospodarskega in socialnega značaja. V nadaljnji debati pa so govorniki poudarjali tudi, da je nemogoča koalicijska z onimi strankami, ki so podpirali bivšo Tardieujevo vlado. Torej je tudi ideja koncentracije radikalov z zmerno levico ter sredinskimi strankami padla v vodo.

Radikali bodo vladali sami.

Izvršilni odbor radikalne stranke je naposled izjavil, da je načeloma za koalicio vseh levičarjev, vključevši tudi socialne demokrate, ako odstojijo od svojih pogojev in se zedinijo na vladni program g. Herriota. Socialna demokratska stranka bo o tem sklepala še danes, toda ni verjetno, da bi sprejela pogoje meščanskih radikalov. Zaradi tega je skoraj gotovo, da bo g. Herriot, ki bo jutri sprejel od predsednika republike, kateri mu bo dal nalog, da sestavi novo vlado, izbral člane vlade samo iz radikalne stranke, tako da na vladi ne bodo niti stranke republikanskega centra niti socialisti.

točno gospodarsko krizo. Ni dvoma, pravi »Giornale d'Italia«, da so vsa ta vprašanja v tesni zvezi in da se morajo skupno rešiti. To stališče zastopa popolnoma tudi italijanska vlada.

London, 31. maja. ž. Mac Donald je imel snoči iz Plymoutha ponovno telefonski razgovor z Washingtonom. Ta razgovor spravljajo v zvezo s sklicanjem svetovne gospodarske konference, ki bi bila popolnoma ločena od lausanske konference. Čuje se in to potrjuje tudi Washington, da je Hoover pristal, da se svetovna konferenca skliče, istočasno pa da je dal nalog amerškemu poslaniku Mellonu, da izjavi angleški vladi, da bo Amerika poslala na to konferenco svoje delegate le pod pogojem, če se na konferenci ne bo razpravljalo o vprašanju vojnih dolgov.

Avstrija plačuje

Pariz, 1. junija. tg. Avstrijska vlada je danes točno plačala junijski obrok avstrijskega posojila pri Zvezi narodov.

Redukcije

Dunaj, 1. junija. tg. Generalna direkcija Alpinske montanske družbe je z dnem 30. septembra odpovedala službo še ostalim 130 nameščencem. Majhen del bodo morda še obdržali v službi z novimi pogoji. V svojem odloku o odpustu pravi družba, da so gospodarske razmere primorale družbo k temu, da ustavi obrat v rudniku. »Neue Freie Presse« piše, da se bo obrat v rudniku popolnoma ustavil do prihodnje pomladi.

Zakaj je romunska vlada odstopila

Romuniji grozi finančni polom

Ni nepričakovano ni včeraj prišla vest, da je romunski ministrijski predsednik prof. Jorga s celim svojim kabinetom podal ostavko. Kakor je nekaj dni prej starega Venezosa grozeč finančni polom prisilil k demisiji, tako je tudi Jorga padel radi naravnost obupnega finančnega položaja, v katerem se nabaja Romunija. Znano je, da se je že nekaj tednov mudil v Romuniji francoski finančni strokovnjak Rist s štabom 14 fancevskih finančnih ekspertov, da podrobno preštudira finančni položaj države. Romunija je namreč zaprosila Francijo za večje posojilo. Toda Francozi so s posojanjem svojega denarja v zadnjem času postali silno previdni in so mesto naprošenih milijard poslali najprej svojega finančnega strokovnjaka. Ta francoska finančna komisija je sedaj sestavila poročilo o romunskem finančnem gospodarstvu, ki ga dostavlja romunski vladi po svojem poslaniku v Bukareštu. Natančno poročilo besedila nam dosedaj še ni znano. Gotovo je le dejstvo, da je sodba francoskih finančnih o romunskem državnem gospodarstvu naravnost uničujoča. V prvem delu poročila povdarja profesor Rist, da Romunija sploh ni izpolnila obveznosti, ki jih je prevzela o priliki stabilizacije svoje valute in da se tudi ni potrudila, da svoje državne finance v zahtevanem smislu regulira. V drugem delu poročila pa profesor Rist očrtava nov načrt za reorganizacijo romunskih državnih financ. Vendar francoski finančni kategorično izjavlja, da je načrt mogoče izvesti le tedaj, če si Romunija brez pridržka osvoji predlagani program in zakonito jamči, da bodo vse točke brez pridržka tudi izvedene. Pred vsem se zahteva radikalni odpust uradništva, ki ga je več kot polovico preveč in pa takojšnjo razveljavitev zakona, ki je uvedel razdolžitve kmetov. Profesor Rist vidi namreč v poročilu, ki ga je romunska narodna banka prevzela za izvedbo razdolženja kmetov, resno nevarnost za vrednost romunske valute.

Vtis poročila je bil na romunske merodajne kroge porazen. Takoj je postalo vsem jasno, da spričo teh dejstev Francija ne bo dala nobenega posojila. Vsa romunska politika zadnjih let je pa igrala ravno s to karto, da jo v skrajni sili Francija gotovo ne bo zapustila. Istočasno pa je tudi francoski svetovalec v romunski narodni banki Auboin podal izjavo, da za toliko časa polaga svojo funkcijo v Bukareštu, dokler se narodna banka ne razbremeni obveznosti razdolžitve kmetov. Z drugimi besedami: Francija zahteva, da romunska vlada umakne zakon, ki je že nekaj mesecev v veljavi.

Toda zla še ni konca. Kakor hitro se je zvedelo za Ristovo poročilo, so diplomatični zastopniki držav, ki so udeležene na romunskem stabilizacijskem posojilu, Francija, Anglija, Nizozemska, Švedska, Švica in Združene države Severne Amerike napravile diplomatično intervencijo v romunskem zunanjem ministertvu in zahtevale strogo izvedbo prevzetih finančnih obveznosti, ki so bile združene z omejenim posojilom. Pod tem pritiskom zunanjih sil se je takoj sestel ministrijski svet, h kateremu je bil pritegnjen tudi guverner narodne banke, da se posvetuje o izhodu iz kritičnega položaja. Da pa je mera težav polna, istočasno prihajajo tudi jako vznemirjajoča poročila iz notranjosti države, da se upirajo uradniki in učiteljstvo, ki že mesece ni dobilo svojih plač. Položaj je tudi sicer politično jako napet, ker Jorgova vlada se približno ni predstavljala večine naroda. Ministrijski svet pa ni prišel do nikakega pozitivnega uspeha. Kralj je sprejel v posebni avdienci finančnega ministra Argetojanuja in guvernerja narodne banke Angelescuja. Takoj nato je bil sprejet kmečki voditelj Mihalache, ki ga je vlada poslala v Pariz, da izposluje posojilo, moral je odkrito priznati, da v sedanjih razmerah ni nikakega upanja na francosko posojilo.

Pod vtisom teh poročil je Romunija poskusila nekakšno demonstracijo proti Franciji. Najprej s tem, da se je na brzo roko predlagalo, da naj se sklene z Nemčijo preferenčna pogodba, katero je Nemčija predlagala že pred daljšim časom. Trgovski minister Taška je nemškemu stavil protipredloge, ki gredo za tem, da se ustvari enoletni trgovski provizorij s preferenčnimi carinami za romunsko žito. V zadnjem trenutku pa prihajajo vesti, da se na tej bazi Nemčija ne bo pogajala.

Tudi madžarska vlada v nevarnosti

Budimpešta, 1. junija. tg. Med onimi člani vladne stranke, ki pripadajo skupini malih kmetov, se v zadnjih dneh pojavlja vedno večje nezadovoljstvo. Ministrskemu predsedniku Karolyiju je poslalo 87 poslancev te stranke memorandum, v katerem zahtevajo znižanje domače obrestne mere, zagotovitev visokih cen za letošnje pšenično žetev, areditve kmetijskih dolgov, ukinitve sodnih izvršb in dražb in dovoljenje, da smejo mali posestniki, ki so z agrarno reformo dobili posestva, odplačevati svoje dolge v obrokih. Ti poslanci namenjajo zahtevati zaupnico proti vladi in izvajati vse posledice, če se navedena vprašanja ne bi rešila še v sedanjem zasedanju poslanske zbornice. Zaradi tega je bil danes grof Karolyi v avdienci pri Horthyju. Vest, da je pri tem podal svojo demisijo, ni resnična. Horthy je izrekel ministarskemu predsedniku svoje popolno zaupanje in je Karolyi danes izjavil na hodniških parlamenta, da je vlada pripravljena izpolniti želje malih kmetov in da bo po parlamentarnem sprejemu proračuna takoj odredila primerne ukrepe. Domača obrestna mera, ki znaša sedaj 6%, se bo v najkrajšem času znižala na 5% ali na 5%. Finančni minister Koranny pa je izjavil, da z ozirom na nizke cene žita v inozemstvu ni mogoče umetno zagotoviti višjo ceno žita z vladnimi odredbami.

Dunajska vremenska napoved. Dosedanje vreme se ne bo mnogo izpremenilo.

Tudi demisija Jorgovega kabineta ni nič drugega kakor demonstracija. Toda takšen korak je brezpredmeten in sploh nima nobenega stvarnega pomena. Ker ne pomenja nikakšnega pozitivnega izhoda. Ako Romunija hoče dobiti posojilo, bo morala ubogati Francijo oziroma slediti navodilom njenega finančnega strokovnjaka. Že nekaj časa namreč vlada veliko nezauzpanje med francoskimi finančniki kar se tiče dajanja inozemskih posojil. Ako pa Romunija ugodni inozemskim finančnim zahtevam, pa mora zopet priznati, da je bil zakon o razdolžitvi kmetov po načinu in obsegu, kakor je bil uveljavljen, finančno pogrešen in s tem sama sebi zopet spodnese tla. Ne da se namreč tajiti, da je omejenji zakon bil proglašen v precejšnji meri zato, da popularizira režim, kar pa se mu ni posrečilo. Da je stanje romunskih financ res težko, kaže tudi hitro padanje kurzo na bukarški borzi. Tako je 7% dolarsko posojilo iz leta 1929 padlo od 41 na 33%. Na žitnem trgu vlada popolni zastoj. Cene za vagon koruze so v Brajli padle pod 20.000 lejev. Prav tako se je ponesrečil sporazum z Argentino. Nova vlada bo morala seči po energijskih ukrepih. Zlasti bo morala zatreti strašno korupcijo, ki se je razpasla, ako hoče rešiti državo splošnega finančnega poloma.

Narod je ostavko navdušeno pozdravil

Belgrad, 31. maja. 1. Vlada profesorja Jorga se je zrušila, kakor se zruši palača od sunka, ki pride s pravega mesta. Vlada učenjakov, kakor so jo v Romuniji imenovali, je spravila državo v takšno finančno težkočo, da se nihče več ne spozna. Zadostuje samo ta ugotovitev, da je veliko število učiteljstva in državnega uradništva ostalo brez plače že šest mesecev in ne samo mesec dni, kakor se je napačno javilo. V Romuniji niti časa ne bodo imeli, da se radujejo nad tem, ker je odšla državna administracija, katera po pisanju lista »Neaca« sploh nikdar ne bi smela priti na krmilo države. Novi možje se bodo morali vvesti k temeljitemu delu, da preprečijo zlom celokupne državne uprave. Značilno je pri tem, da je položaj prvi razumel in ga v vsej jasnosti ocenil kralj Karel sam. Po državnem kongresu učiteljstva je pozval k sebi ministre na sejo ministrskega sveta, kjer jim je ukazal, naj mu jasno obrazložijo položaj, in ko mu po dvehurnem govorikanju ministri niso mogli podati jasne slike, je bil zopet kralj, ki je od njih ultimativno zahteval, naj mu v teku osmih dni predložijo konkreten načrt, kako bi se uradništvu izplačale zaostale plače.

Profesor Jorga in njegovi kolegi so spoznali, da se od njih zahteva preveč. Zato so podali ostavko, katero je kralj seveda takoj sprejel. Javnost je demisijo sprejela z navdušenjem, posebno še, ker se da iz načina, kako je kralj Karel prisilil vlado, da poda ostavko, sklepati, da se bo vrnilo normalno parlamentarno življenje in da bodo vlado prevzele zopet politične stranke.

Zaenkrat je dobil mandat Titulescu, da sestavi koncentracijsko vlado. Nekateri liberalni voditelji, kakor Duca, izjavljajo, da ne bodo vstopili v koncentracijsko vlado, ker so prepričani, da so sami v stanju, da sestavijo vlado čisto na liberalni podlagi. Ostale stranke se še niso odločile. Brez dvoma bo moralo priti do novih volitev, ki bodo šle od kritične mnenje širokih plasti naroda, ki do sedaj ni prišel do besede. Titulescu ne bo hotel sestaviti kakšne male koncentracijske vlade, ker bi rad postal rešitelj naroda v usodopolnem trenutku.

Reševanje krize

Bukarešt, 1. jun. tg. Rešitev vladne krize bo trajala najmanj deset dni. Titulescu bo dospel v Bukarešt v petek ali soboto in poskušal sestaviti vlado najširše koncentracije, pri čemer pa bo gotovo zadel na velike težkoče. Govori se, da bi rad sestavil vlado liberalcev in narodnih zarašnikov. Liberalci pa že sedaj izjavljajo, da ne bodo hoteli v tako vlado, da bi bili sicer v načelu za tako koalicio, toda brez Titulescu kot ministrskega predsednika. Podpredsednik narodne zarašniške stranke Vajda Vojvod je bil danes pozvan v Bukarešt, da se udeležijo posvetovanj za sestavo kabineta. Bivši narodnozarašniški ministrijski predsednik Mironescu je izjavil zastopnikom listov, da bi bila njegova stranka, kakor zadnjič, tudi sedaj pripravljena, podpirati koncentracijsko vlado.

Ravnatelje odpuščajo

Budimpešta, 1. jun. tg. Največja madžarska tovarna strojev »Danubius« je danes odpovedala službo 30 ravnateljem in prokuristom ter 400 inženjerjem in uradnikom. Podjetje že več tednov ni dobilo nobenih naročil niti od države niti od privatnih oseb. Tudi v raznih drugih industrijskih podjetjih je bilo danes odpuščenih 600 inženjerjev.

Italijansko posojilo Turčiji

Ankara, 31. maja. 2. Službeno poročajo, da je zaradi zadnjega obiska izmeta paše v Rimu sklenila italijanska vlada, da dovoli Turčiji posojilo 3 milijonov funtov. 1 milijon bo Turčija dobila v devizah, ostanek pa bo dobila v blagu.

Atene, 1. junija. tg. Grške oblasti so generala Pangalosa in 11 njegovih najvažnejših pristašev deportirale za 5 mesecev na otoke, ker so razburjali narod s svojo agitacijo, ki ogroža gospodarsko sanacijo države. Vlada, ki se sedaj pogaja z dvema angleškima finančnimima zastopnikoma o začasnem dogovoru glede odplačevanja dolgov, hoče doprinese vsako žrtev, da bi izpolnila vsaj del inozemskih obveznosti.

Gorgulov je normašen

Pariz, 1. junija. AA. Trije psihijatri, ki so pregledali atentatorja Gorgulova, so dogodili, da je atentator popolnoma normalen. Na njem niso našli niti sledu bolezni, o kateri trdi, da jo je imel pred 15 leti.

Sodijsko, da bo zagovornik Gorgulova zahteval druge psihijatre.

Evharistični kongres v Sarajevu

Sprejem odličnih gostov

Sarajevo, 1. junija. 2. Danes je z brzovlakom prispel iz Zagreba v Sarajevo zagrebski nadškof in hrvaški metropolit dr. Ante Bauer in spremstvu svojega tajnika dr. Slamiča in frančiškanski provincijal Harapin iz Zagreba, ki bo na evharističnem kongresu v Sarajevu zastopal generala frančiškanskega reda iz Rima. Goste so na kolodvoru pričakovali nadškof dr. Ivan Sarič, frančiškanski provincijal Marian Marič, dekan vrhboanskega kapitlja, predsednik pripravljavnega odbora ravnatelj Poljak, predsednik »Napredka« Ante Alaupotić in drugi predstavniki hrvaških društev. Ko je hrvaški metropolit stopil iz vlaka, je intonirala hrvaška glasba »Lepo našo domovino«. Nadškof dr. Sarič je toplo pozdravil dr. Ante Baura kot prvega predstavnika Hrvatov na kongresu in velikega svečenika, ki je prišel da se udeležijo slave bosanskih katolijanov. Tedaj je pristopila k prevzvišenemu nadškofu dr. Ante Bauerju neka učenka ter mu izročila šopek cvet-

ja in mu želela z lepo deklamacijo prijetno blivanje v Sarajevu. Skozi špalir učenk v belih oblekah je odšel hrvaški metropolit v spremstvu cerkvenih predstavnikov iz kolodvora v nadškofski dvor v Sarajevu.

Zvečer ob 7.20 so Sarajevčani svečano pričakali na kolodvoru grško-katoliški Ciril in Metodov zbor iz Zagreba. Na postaji so prisostvovali sprejemu vsi predstavniki katoliških društev ob enem s pevskim društvom »Trebevič« iz Sarajeva.

Ob 10.20 pridejo skofje iz Dalmacije ter dalmatinske godbe, ki bodo prisostvovali kongresu. Jutri opoldne pride apostolski nuncij Pellegrinetti, kateremu vsa katoliška in hrvaška kulturna društva ter slovenski klub pripravljajo svečan sprejem.

Ljubljana, 1. jun. Zvečer sta se na evharistični kongres v Sarajevo odpeljala nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič in škof dr. Gregorij Rožmar v spremstvu slovenske delegacije.

O sistemu kapitalizma

Pred kratkim je znani profesor berlinske trgovske visoke šole M. J. Bonn v »Vossische Zeitung« objavil vrsto člankov, v katerih slika sistem in usodo nemškega kapitalizma. Dasi pri nas položaj še dolgo ni tako nevzdržen kot v Nemčiji, vendar marsikatera misel prof. Bonn velja brez drugega tudi za naše razmere, ker se je naše gospodarstvo razvijalo po zgledu in sistemu nemškega vzorca in je še danes v precejšnjem delu pod nemškim vplivom.

Kapitalizem je v svojem bistvu in tehničnem sistemu povsod enak in si tudi v ostalih razlikah postaja v posameznih državah vedno bolj podoben, čim bolj postaja tehnični aparat kompliciran in neprepleten. Vendar pa ima nemški kapitalizem svoje posebne znake, ki ga še danes bistveno razločujejo od francoskega ali ameriškega.

Kapitalizem v Nemčiji je nastal iz uradniških in vojaških krogov, in nosi radi tega tudi bistvene znake teh družabnih skupin, dasi so te danes izgubile mnogo svoje nekdanje veljave. Nemški kapitalizem je osnovan na principu pokorščine in discipline, ter se mora radi tega smatrati za neke vrste avtoritativnega kapitalizma.

Nadalje pravi prof. Bonn, da je Nemčija vsled svojevrstnega socialnega razvoja postala klasična dežela raznih oblik organizacije. S tem pa še ni rečeno, da zna Nemeč bolje organizirati kot n. pr. član kakke druge narodnosti. Pač pa ima nemški narod v sebi to prednost, da se lažje podredi in uvrsti v organizacijo kot drugi narodi, ker na zunanjo svobodo ne polaga velike vrednosti. Široke plasti naroda se na ta način osvobodijo osebne odgovornosti, ki se prepeše v takih slučajih na posameznika. V tem gospodarskem sistemu se je svoboda nadomestila z redom in monopol je postal naravnostj nego svobodna konkurenca.

Če pomislimo, da je naša industrija po precejšnjem številu že ne v nemških rokah, pa vsaj pod nemškim vplivom, bodisi finančnim, bodisi po mentaliteti, se ne smemo čuditi, da vidimo marsikatero prej navedeno karakteristiko tudi v sistemu naših kapitalističnih in gospodarskih organizacij. Nečemo pa s tem trditi, da je bilo po dosedanjih izkušnjah to našemu gospodarskemu življenju absolutno v škodo, kajti slovanškemu temperamentu in značaju je razpršitev organizacije in neko individualno, da ne rečemo lahkomišelnostjo pojmovanje in obravnavanje važnih zadev le prepogosta napaka.

Iz razvoja po sistemu vojaških in uradniških zgledov pa se je urinila v kroge nemškega kapitala zmota, ki je neizbežna boje med kapitalom in delavstvom le še povečala, namreč zanemarjanje in nerazumevanje faktorja »človeka«. Nemčija je bila od nekdaj domovina socializma, čigar metode niso bile ravno vedno najsmrenejše izbrane. Enako tudi ne smemo pozabiti na medsebojna nasprotstva kapitala in delavstva v Angliji, vendar pa so se angleški kapitalisti iz teh bojev mnogo več naučili kot nemški.

Tako je postala industrija pred vojno ena izmed najmočnejših opor državne avtoritete. V Nemčiji pa je prešla po vojni v nasprotni tabor, ker se je kapitalizem bal, da je prešla državna oblast za trajno v roke delavstva. Zopet se je vpliv na državno vodstvo med inflacijo nekoliko povečal, dočim se je takoj po inflaciji slika spremenila in je zopet kapital zahteval od države zaščito in subvencije. Industrija je grozila za sluh, da se njenim željam ne ugoditi, z odpuščanjem delavcev in ustavljanjem obratov, da se na ta način brezposelnost in beda še poveča. S tem postopanjem pa se je kapitalizem zapustil pravno pot in pravno osnovo, kajti te grožnje so bile večkrat le pretveza za to, da se nerentabilni obrati s pomočjo subvencije spremene v rentabilne na račun države, t. j. davkoplačevalcev. Ko pa je bil kapitalizem enkrat na tej poti navzdol, je pričel podobne metode v medsebojnem boju, še bolj pa v metodah napram onim, ki so šibkejši od njega, namreč delojemalcem. Prišli smo tako daleč, da se za uresničenje načrta, ki ga smatra ta ali oni izmed voditeljev za pravilnega, sploh ne vpraša več, ali je to dovoljeno ali ne, temveč se uporablja vsako sredstvo, ki bi moglo koristiti, ne glede na zakone in moralne pismoleke.

Kar je prof. Bonn povedal tu za nemške razmere, velja skoro za ves svet brez izjeme in seveda tudi za naše razmere. Dogodki, ki so bili pred nedavnim časom v raznih panogah naše industrije, so bili dosti očitni dokaz za to.

S prej omenjenim jedrom discipline v organizaciji in z naraščajočim pomanjkanjem etike pa se je sporedno poslabšalo razmerje med delavstvom in kapitalom. Na občutek delojemalca se danes nihče več ne ozira, dasi govorimo in pišemo mnogo o socialnem delu. A tam, kjer bi se dali iz pravilnega pojmovanja socialnega čuta pridobiti tisočaki, tam smo popolnoma odpovedali. Robert Owen, angleški človekoljub in posestnik predilnice je že v prvi polovici 19. stoletja opozarjal svoje stanovske tovariše, da se čudi, kako podjetniki skrbijo za pravilno snajenje in posluževanje strojev, za človeka pa, ki je, ako smemo tako govoriti, najbolj kompliciran stroj, pa se nihče ne briga. In vendar je osebnost ogromnega

ekonomičnega pomena, ki vselej šele omogočuje produktivno delo stroja. Znani sociolog prof. Förster pravilno pravi, da bi bil marsikateri podjetnik mnogo bolj »gospodar v svoji hiši«, ako bi z etičnimi argumenti stopil pred delavstvo, kakor pa z ostrim in odbijajočim nastopom. Največje in najstrožje nadzorstvo ne pomaga, če ni v postopcu razvita odločna samostojna osebnost in čut do odgovornosti, torej moralno čutenje. Če pa ni morale zgoraj, je tudi spodaj ne smemo pričakovati, še manj pa zahtevati. Poštenost v metode, to velja danes za kapitalizem v enaki meri, kakor za vse javno življenje.

Ko vidimo ogromno bedo industrijskih držav, ki prehaja počasi tudi med vrste našega naroda, ko iz bližine vidimo, da stoji kapital na robu propada, bi povdarjali, da moramo poleg vseh ukrepov za ohranjanje razmer predvsem upoštevati etično in moralno stran. Ako pri sanaciji ne bomo tako postopali, ne smemo upati na trajne uspehe. Morda gre brez etike hitreje pot navzgor, gre pa tudi hitreje navzdol. (Kreuger!) Rabimo danes moč, ki nam bodo pomagali, ki so dostojni, ki imajo vest za sebe, narod, državo in družbo, ki imajo pogum, svojo poštenost v javnem delovanju uveljaviti.

Pred letošnjim velesojm

Le še par dni nas loči od letošnjega velesojma. Sejmišče je oživelo in povsod pripravljajo pridne roke vse pavilione in posamezne oddelke za razstavo svojih proizvodov. Mnogo razstavljalcev je že pripravilo vse. Prostori so kljub vsakemu prikačevanju na letošnjem velesojmu vsi oddani in zasedeni.

Posebno pozornost bo vzbudil gotovo paviljon Poljske, ki ga z vso vnemo pripravlja sedaj v Ljubljani bivajoči svetnik poljskega poslanstva g. Tadej Lubacevski. Razstava obeta biti kaj zanimiva, saj sodelujejo poleg oficijelnih faktorjev tudi številne poljske trdnice. Iz vsega tega se vidi, kako veliko važnost polagajo Poljaki na dobre gospodarske slike z našo državo, kjer si hočejo pridobiti stalna tržišča. Posebno važno pa se nam zdi naglasiti, da se je Poljska poslužila ta namen ljubljanskega velesojma, kateremu se vedno bolj utrjuje že pridobljeni sloves.

Oficijelni otvorili bo prisostvoval tudi poljski poslanik v naši državi min. Schwarzburg Günther, kri pride te dni v Ljubljano ponovno. Kakor znano, bo oficijelna otvoritev v soboto ob 10 dopoldne.

Sestanek skupščine

Belgrad, 1. junija. AA. 44. redni sešatek narodne skupščine se bo vršil v ponedeljek 6. t. m. Zasedanje se začne ob 11 dopoldne. Dnevni red: določitev dnevnega reda.

Ljubljana, 1. junija. AA. G. ban dr. Marušič v petek 3. t. m. ne bo sprejemal strank, ker bo uradno zadržan.

Belgrad, 1. junija. AA. Finančno ministertvo je dostavilo preko Narodne banke finanč. agentu naše vlade v Newyorku dne 30. maja t. l. 101.270.50 dol. ali 8.691.614.75 Din na račun prvega obroka anuitet za rok 1. novembra 1932 za prvo tranšo 8%nega posojila, kakor to določajo določila o sklenitvi zunanega posojila v zlatu iz leta 1922 (Blairovo posojilo).

Belgrad, 1. junija. AA. Snoči od 18 do 20.45 je bila seja ministrskega sveta. Predsedoval ji je predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Voja Marinković. Na seji so sklepali o predlogih in referatih posameznih ministrov o resornih vprašanjih.

Angleži varčujejo

London, 1. junija. AA. Lord Snowden, ki je bil lani, ko je pritisnila gospodarska kriza, angleški finančni minister, je imel včeraj govor, v katerem je naglasil, da sicer gospodarska kriza počasi pojenjuje, vendar niti najmanj ne dvomi, da ne bi kmalu popolnoma minila. Govorec o angleškem varčevanju je lord Snowden rekel: Varčevanje se je med prebivalstvom snlo ukoreninilo navzile velikim novodobnim priložnostim za izdajanje denarja. V prvih štirih mesecih letošnjega leta se je povprečno prodalo za petdeset odstotkov več hranilnih vrednostnih papirjev kakor v istem razdobju leta 1928. Skupno se je do 30. aprila t. l. prodalo 1089 milijonov hranilnih vrednostnih papirjev v vrednosti nad 857 milijonov funtov.

Pangalos interniran na Krlu

Atene, 1. junija. AA. Ker so pristaši generala Pangalosa vnovič skušali izpremeniti obstoječi red in režim, je predsednik vlade Papanastasiu izdal najstrožje ukrepe za ohranitev miru. Snoči je vlada odredila, naj policijske oblasti Pangalosa in 12 njegovih pristašev internirajo na raznih grških otokih. Generala Pangalosa bodo odpeljali in internirali na otoku Krlu.

Predsednik vlade Papanastasiu je pred novinarji obžaloval, da je morala vlada izdati take ukrepe. Potrebni pa so bili, da obvaruje državo pred škodljivimi diktatorskimi vstajami in pred fašističnimi akcijami in da ohrani Grčiji njeno popolno notranjo svobodo.

Zagrebiška vremenska napoved: Oblačno in vetrovno. Prehodno deževje z grmenjem.

† IVAN PENGOV

V torek zvečer ob pol 8 je po hudi operaciji v ljubljanski splošni bolnišnici izdihnil svojo blago dušo po širni Sloveniji dobro znani in upoštevanji podobar g. Ivan Pengov. Njegove telesne ostanke bodo izročili materi zemlji danes popoldne ob 4.

Ivan Pengov se je rodil 9. junija 1879 v Ihanu. Leta 1893 je vstopil v umetno-obrtno strokovno šolo v Ljubljani in jo dovršil l. 1897. Takoj nato ga je sprejel v svojo delavnico Andrej Rovšek. Tu se je nadalje izobraževal v ornamentiki in plastiki. Po smrti Andreja Rovška leta 1907 je prevzel njegovo delavnico kot samostojni mojster. Leta 1912 je iz učnih namenov prepotoval Dunaj, Solnograd, Monakovo, Inomost itd. L. 1909 je napravil relief sv. Františka s Kristusom na križu po Murillovi sliki za frančiškansko cerkev v Kamniku. L. 1912 je prenovil v franč. cerkvi v Kamniku veliki oltar in štiri stranske oltarje. To leto je tudi izklesal iz moravškega peščenca kipa sv. Tomaža Alkivskega in sv. Bonaventura za pročelje ljubljanske stolnice, l. 1913 pa za severno zunanjo steno kipa Sigmunda Lambergarja in Tomaža Hrena. Dalje je napravil tri lesene kipe za župno cerkev v Radečah pri Zidanem mostu, kip Brezmadežne za ljubljanskega škofa, štiri kipe iz istrskega marmorja za novi veliki oltar v Zireh 1914, kip M. B. za Marijin grad (Vrbovec) iz marmorja 1921, leseni kip M. B. za delavsko kapelo na fabriki pri Tržiču 1921, nagrobnik (relief žal. M. B.) za dekna M. haela Tavčarja v Žužemberku. Prenovil je vse stranske oltarje v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani 1921—23 in v podružnici Šmartno ob Savi veliki oltar (1921) in prižnico (1924). Napravil je glavni oltar za župno cerkev v St. Janžu na Dolenskem, stranski oltar v Šentpetru na Krasu, božji grob za Prosek. V vsem je izvršil 35 večjih in manjših oltarjev, 7 prižnic, 4 božje grobe, 4 nastavke za krstne kamne, nad 90 svetniških soh iz lesa, 6 iz marmorja, 4 iz peščenca ter več reliefov in plaket, med temi tudi mnogo za ljubljansko zvonarno Sroj. tovarni in livarno. Restavriral je 15 oltarjev, nekaj pridiznic ter precej soh. Za večino novih oprem je izvršil tudi načrte sam. Takih načrtov je imel zelo bogato zbirko; med njimi je največ načrtov za oltarje, izpovednice, orgelske omare in cerkvene klopi. V zadnjem času so mu pri delu pomagali trije sinovi. Izmed njih je najstarejši arhitekt, drugi slikar, tretji pa študira na dunajski akademiji kiparstvo.

Pokojni Pengov je bil mož kristalnega značaja, globoko veren in zelo dobrega srca. Svoje otroke je vzgojil v strogo krščanskem duhu. Njegova nepričakovana smrt bo gotovo bridko zadela vse, ki so ga poznali, posebno pa bo bridko občutilo njegovo smrt Kat. društvo rokodelskih pomočnikov, kateremu je bil rajni vse svoje življenje zvest in delaven član. Njegovo hudo prizadeto družino naj tolaži Bog, rajnemu pa naj za njegova dela in trud v življenju podeli bogato plačilo v nebesih.

LUTZ - PEČ
Ing. Guzelj, Ljubljana VII

Slovenci v tujski legiji

Družba sv. Rafaela je prejela iz Afrike sledeče pismo:

V imenu Slovencev v francoski tujski legiji se prav lepo zahvaljujem za Vaš cenjeni dopis in pa za poslano mi časopise. Z velikim veseljem smo vsi prebrali Vaše pismo in časopise in se tako zopet malo pomenili o naši ljubi domovini.

Le redko čuje človek tu domačo besedo. Francoska tujska legija je internacionalna. Najdeš tu vse narode evropske, pa tudi kak črnc ali Japonce je vmes. Francoska tujska legija ima svoj glavni sedež v Alžiru. V Sidi-bel-Abes je pehota. Ta sestoji iz 5 polkov. Konjica, ki ima pa svoj sedež v Tunisu v Sousse, sestoji iz enega polka. Ta je razdeljen na šest eskadronov, od katerih so štirje v Maroku.

Sousse je večje trgovsko mesto, ki ima svoj evropski del in pa zelo zanimiv arabski del. Sličen je skoro mohamedanskemu delu v Sarajevu. V evropskem delu prebiva največ Italijanov, Židov in Maltezo. Pravih Francozov je malo, a ti, ki so tu, zavzemajo vsi prav odlična mesta. Mesto leži ob morju. Prihajajo sem tudi tovarni parniki, angleški, francoski, italijanski i. dr. Parkrat je bil tu tudi kak naš parnik. Tako n. pr. so bili pred kratkim tu »Dubrovnik«, »Bosanka«, »Dubac«. Kako nam je bilo pri sreč, ko smo zrl na ponosni naš barjak na parobrodu daleč v Afriki, si lahko mislite. Ponosni smo bili na to. Zopet pa nam je bilo hudo, ker so misli zabodile domov. Kako radi bi zopet enkrat videli naše gore, naše senčnate gozdove, pili našo hladno vodo, čuli našo domačo besedo, slišali večerni zvon domače cerkve in slišali raz kor domače glas lepe slovenske pesmi. Tu ne čuješ nič domačega, ravnanja je popolnoma pusta in ožgana od vročine. Pesek ti blešči v oči, voda ti ne pogasi žeje. Mesto samo je brez zelenja, le par oliv najdeš, morda kako palmo. Če pa stopiš par korakov iz mesta, je že sam pesek in kamen. Ker pri nas počiva narava, je tu še nekoliko zelenja. Sedaj pa, ko najdeš doma gozd in log, travnik in polje pokrito s pisano barvo cvetja, je tu narava mrtva, vsa ožgana in pusta.

Zivljenje legionarja ni poslano z rožicami. S težkim delom in težkimi napori si zaslužiš boro hrano. O plači sploh ni govora, ker je tako pičila, da si komaj kupiš potrebne stvari za svojo lastno nego in za čiščenje raznega orožja. Kot star legionar po treh ozir. štirih letih službe, zasluži nekaj več, da si kupiš lahko mal priboljšek k hrani. Zacetna naša plača je 3 fr. 75 c na 15 dni. Pomislite, kaj pa nisi s tem kupi? In še od tega ti odtegnejo 1 fr. 50 c za 100 cigaret, ki jih dobiš vsakih 15 dni.

Večbanje imamo vsaki dan, dopoldne jahanje, vaje s sabljami na konju, popoldne pa vaje s puško. Naporno je to. Ves truden prideš domov od večbanja in potem moraš še čistiti konje, jih napojiti in nakrmiti. Pa nisi še gotov. Sedaj šele je čas za čiščenje sablje, puške itd. Pereš si sam. Zjutraj vstajaš ob petih. Zvečer pa ležeš ob devetih. Pozimi je hrana še prenosna. Poleti pa večkrat ne

moreš jesti, ker muh kar mrgoli po posodi, iz katere ti dele hrano.

V konjici je pretežna večina Rusov. To so emigranti, ki jih je kruta boljševiška roka potirala daleč v svet. So to bratje Rusi, navadni vojaki, ki so doma v Rusiji gotovo živeli v dobrih razmerah. Veliko je Nemcev, ki jih je brezposelnost poglala v Francijo. Tu so stradali, niso našli posla, domov niso mogli in končno v obupu podpisali vstop v legijo. Isto je skoraj z vsemi ostalimi, malo je tu takih ljudi, ki se skrivajo pred roko pravice. Zločincev in morilcev, kakor bi si morda kdo doma mislil, ni tu. Morda so bili preje, tega pa ne vem. Slovencev v konjici nas je pet tu v Sousse, Jugoslovancev je nekoliko več. V pehoti mora biti nekaj več Slovencev, vendar s temi ne pridemo v nobeno zvezo. Tudi v Maroku je nekaj Slovencev, vendar mi ne vemo zanje.

Vsaka garnizija v Franciji ima oddelek, kjer se lahko kdo podpisuje za francoske kolonialne čete in pa za legijo. Marsikdo je s težkim srem pristopil ta prag, a kaj hoče. Posla ni našel, domov ni mogel, ker ni novece, podpisal je, ne vedoč, da je s tem za pet let uničil svoje življenje, da je podpisal skoro svojo smrtno obsodbo.

Tudi meni se je godilo tako. Domač kruh ni bil tako dober. Tuj kruh sem mislil, da bo boljši. A ljubi Bog me je hudo kaznoval, ker nisem znal dovolj ceniti domače grude. Po blodnjah in stradanju v tujini, kjer nisem našel dela, me je pot zanesla tudi v Francijo. A zaman. Tudi tu nič dela. Trenutki za obupati so bili. Mislim sem, kaj naj storim? Ne vedoč, kaj je tujska legija prav za prav, sem podpisal. Ko pridem na urad, ne morem več ven. Ze sem ujet. Ko so nas nabrali nekaj več, so nas transportirali v Marseille. Tu je glavno zbirališče. Od tu nas vkrcajo v ladjo in šele v Afriki zagledamo zopet solnce.

Končam za danes s popisovanjem. V drugem mojem pismu Vam bom zopet kaj popisal iz tukajšnjega življenja. Tudi Vam bom enkrat opisal pot, ki sva jo dva Slovencev naredila, ko sva hotela z velikega manevra v bližini meje Tripolisa pobegniti, a so naju črne francoske čete ujele. Naporna je bila ta pot, polna grozot in trpljenja. A kaj, svoboda nam je bila pred očmi, domov sva hotela. Usoda pa nama ni bila naklonjena.

Prav ko sem končaval to pismo, sem prejel naprosene knjige, za katere se Vam prav iz srca zahvaljujem. Ne veste, kako veselje ste nam naredili. Sedaj bomo imeli vsaj malo veselja z branjem naših knjig.

Prosil ste, da naj sporočim tudi imena ostalih Slovencev. Ti-le so: Anton Likovič iz D. M. v Polju, Andrej Cernovič iz okolice Maribora, Svete Pavel iz Preserja pri Kamniku, Potočnik Vladimir iz okolice Maribora. Prihodnjič Vam bom poslal tudi par slik tukajšnje okolice in našega življenja in Vam bom natančneje popisal naše življenje tukaj. Prosim spomnite se še kaj nas revežev v tujini in nam še kaj pišite.

Pozdrave iz tujine v imenu vseh Slovencev pošilja X. Y.

Ortopedski oddelek splošne bolnišnice v Ljubljani

Šef: primarij dr. Minar

Ker se je po vojni v vseh državah nepričakovano razvila ortopedska stroka, je prišlo tudi v Sloveniji na dnevni red vprašanje ustanovitve posebne ortopedske bolnišnice v prvi vrsti za vojne invalide, ki bi prevzela polagoma skrbstvo in zdravljenje drugih prirojenih pobačencev in oseb, ki so dobili pobačbenja v socialnem poklicu.

Radi pomanjkanja denarnih sredstev se je ustanovil za enkrat provizoričen ortopedski oddelek s 25 posteljami v poslopju kirurškega oddelka in v okvirju splošne bolnišnice v Ljubljani. Oddelek je pričel delovati v letu 1923 in je imel takrat približno 600 bolnikov. Od tega leta se opaža stalno naraščanje ortopedskih bolnikov, tako da se je število v l. 1928. podvojilo, ker statistika izkazuje že okrog 1.400 bolnikov. V l. 1930 je naraslo število pacientov na 2.000. Od l. 1924 do konca leta 1930 je bilo izvršenih okrog 4.000 operacij in drugih ortopedskih posegov. Zanderjevo telovadnico je obiskovalo dnevno 10—20 bolnikov.

Razen medicinskega delovanja so se vršili na ortopedskem oddelku študentski maserski tečaj in se je izvečalo do sedaj nad 80 maserjev. V letih obstoja je oddelek tudi znanstveno deloval in šef oddelka je objavil v tem času 21 raznih knjig in publikacij v domačem oziroma tujem jeziku, skupno nad 350 strani, delno samostojno, delno v raznih medicinskih in strokovnih revijah. Poleg tega je nastopil osebno kot predavatelj na več ortopedskih kongresih. V svrhu propagande je bilo prirejenih več javnih predavanj o raznih temah iz ortopedije in objavljenih okrog 20 poučnih člankov o zdravljenju ortopedskih bolezni v časopisih in popularnih revijah.

Ni potrebno poudarjati, da je ravno ortopedski oddelek v socialnem oziru izredno pomemben, ker se po statistiki znanega strokovnjaka v ortopediji prof. Langeja v Münchnu posreči iz ortopedskim zdravljenjem odtegniti okrog 70 odstotkov prirojenih pobačencev od beračenja in moralne pogube.

Z izpolnjevanjem telesnega zdravja je pobačbenemu otroku dana možnost do šolanja in praktičnega poklica ter rešeno vprašanje njegove eksistence. Bitje, ki je rojeno z raznimi telesnimi napakami, n. pr. s pokvarjenimi udi (kepaste noge, prirojeni izpah kolka) ali bitje, ki je dobilo razne deformacije vsled angleške bolezni ali otrpnenja posameznih udov vsled poliomyelitide (vročinska bolezen), postane z ortopedskim zdravljenjem vreden in koristen član človeške družbe.

Predaleč bi nas zavedlo, če bi hoteli podrobno naštevati vse dolgo vrsto bolezni, ki se dajejo z ortopedskimi posegi ozdraviti ali zboljšati. Naštevamo mnogostevilno deco, ki je dobila razne napake na hrbtnici (slabo držo, skoliozo, okrogli hrbet, tuberkulozno grbo), ki nujno rabi ortopedsko pomoč. Koliko mladih dečkov zbolijo vsled nezdravih socialnih razmer in pomanjkanja pravilne hrane, kar ima za posledico motnje metabolizma mineralnih snovi (preosnova) in dobi radi pomanjkanja apnenih in fosforovih soli sloke ude v obliki O in X okončin, ki jih današnja ortopedija lahko ozdravi. Koliko ljudi trpi radi ploščatih nog, ki same na sebi sicer ne kvarijo vedno človeške vnarnosti, a vendar silno ovirajo prizadete pri hoji. Takih telesnih hibam se da pomagati, če je ljudem

na razpolago moderno opremljen ortopedski oddelek. Ni manj važno je ortopedsko zdravljenje pri mnogostevnih bolnikih s kostno tuberkulozo in frakturah in izpahih.

Delokrog ortopedije je torej jako obširen in odpira zdravstvenim problemom nova pota, ker poleg nateštih bolezni je še veliko število pacientov, ki rabijo ortopedsko zdravljenje bodisi že v obliki operacije, bodisi v obliki opreme udov in trupla s sadrenimi (mavec) ali ortopedskimi aparati, ali končno s pomočjo ortopedske telovadbe ter mehano-fizikalnega zdravljenja. To zdravljenje je spadalno še pred kratkim v splošno kirurgijo. Resnost in posebnost posebnih slučajev zahteva, da se izločijo te bolezni iz programa splošne kirurgije, ker so kirurgu samo v nadležno breme. Splošna kirurgija ima s trebušno in vnanjo kirurgijo v današnjem razmahu toliko opravila, da ji ne ostane časa zavzeti se z vneto za zdravljenje ortopedskih slučajev, ki je dolgotrajno, dolgočasno in pri mnogih slučajih jako košljivo, ker je treba zdraviti mesece in celo leta različne slučaje, če hočemo sploh bolniku pomagati ali vsaj doseči primeren in praktično dosegljiv rezultat.

S provizoričnim ortopedskim oddelkom in malim številom postelj je bil napravljen prvi korak ravno očitnega ortopedskega problema. Sedanja naloga je, da se ta oddelek razširi ter opremi z modernimi pripomočki po vzoru ortopedskih bolnišnic izven naše države, ker samo tako opremljen oddelek ustrege službi našim pacientom na domači zemlji.

Ali se bomo spametovali?

Ples s krvavim pretepom

Ribnica, 1. junija.

Ze nekaj let nazaj se fantje v gorenjem koncu naše doline nič kaj ne razumejo med seboj. Sem pa tja so se že tudi malo polasali. Nad noži, ki so se bliskali v nedeljo, se pa cela okolica zgraja. V Zlebiču je bila plesna veselica. Znamenje gospodarske krize! Ples in pijača pa še nista nikoli lepo zaključila kakšen zabave. V gostilni so se nahajali razgretih živcev fantje iz Dolenjih Lazov in Brega. Pri drugi mizi je sedel v družbi prišlecev iz Kanade Franc Grebenc iz Brež 14, v pogovoru o Kanadi kjer je bil tudi on pred letom. Brez kakšnega poudarka so pijani fantalini iz same objestnosti navallili nad imenovanega, ga potegnili od mize ter ga začeli neusmiljeno bitti, da je bil takoj ves krvav po obrazu, med tem pa je dobil v hrbet močan sunek z nožem. Pravi, da je bil nož kuhinjski, ki mu je predrl do pljuč. Poklicani zdravnik iz Ribnice mu je nudil prvo pomoč in ga je pripeljal ob dveh ponoči domov k prestrašenim staršem v Breže. Stanje bolnikovo je nevarno in je težko upati, da bi okrevale. Med tepežem pa je bilo še več drugih fantov lažje ranjenih. Šilec iz Sojceva je dobil, ko je branil Grebena, globoko zarezo na rami desne roke. Pretepač pa, s ko junaško popihali in danes noče biti nobeden kriv in toliko korajžni, da bi se pobahal s tako grdim činom, ki je vsemu dobremu ribniškemu ljudstvu, katero sovraži vsako nasilje, v sramoto. Gostilni-

Zlata poroka v Šiški

V nedeljo, 29. maja sta stopila v župni cerkvi sv. Františka v Spodnji Šiški pred lepo okrašen oltar g. Kovač Jakob in njegova soproga, da obnovita zakonsko zvezo, ki sta jo sklenila pred petdesetimi leti. — G. Kovač je vpokojeni železničar,

ki pa v svojem pokoju nikdar ne počiva. Saj je predsednik Vincencijeve konference in ima vedno dovolj posla z oskrbo zapuščenih siromakov. Navdušen za vse lepo se je od prvega početka udeleževal pri Družbi za zidanje nove cerkve v Šiški. Mesec za mesecem je pobiral prostovoljne prispevke in se veselil vsakega napredka pri stavbi. Marsikak tisočak, ki ga je on nabral, je zazidan v to stebrovje. Njemu in njegovi soprogi ob zlato jubileju iskreno čestitamo in jima želimo prav prijetno jesen do skrajnih mej človeškega življenja.

Čuden nebesni pojav

Ljubljana, 1. junija.

V noči od torika na sredo smo s poslopja Jugoslovanske tiskarne opazili čuden nebesni pojav. Okoli 11 se je iznad Šmarne gore dvignila velika zvezda podobna luč, ki je počasi, počasi rastla v višino, nato pa krenila na desno in v mavričnem polkrogu spet počasi zatonila nekje za Kamniškimi planinami. Potovanje te čudne zvezde iznad Šmarne gore navpično proti nebu in odonod do Kamniških planin je trajalo približno deset minut. Pogled na ta čudni nebesni pojav je bil zelo lep in veličasten. Ne znamo pa si ga raztolmačiti. Kommet to ni bil, meteor še manj, raketa tudi ne. Ostane edino le možnost, da je nenavadno po nebu potujočo svetlobo izžareval kakšen aeroplan ali zrakoplov, ki je plul od ameri, kjer leži Šmarna gora, proti Kamniškim planinam. Ker pa kljub izredni tišini, ki je vladala vsenaokoli, ni bilo slišati najmanjšega brnenja motorjev, brez katerega si aeroplanov in zrakoplovov pač nihče predstavljati ne more, je tudi ta možnost skorajda izključena. — Če je ta prizor imel še kakšnega drugega občudovalca, prosimo, naj nam opiše svoje opazovanje ter eventualno tudi razloži nastanek čudnega nebesnega pojava.

Nesreča pri eksploziji

Ljubljana, 1. junija.

V Goričanih pri Medvodah se je danes pripetila huda nezgoda, pri kateri se je smrtno nevarno ponesrečil 30-letni tapetnik Lovro Eržen iz bližnje vasi Svetje v občini Oselica. Eržen je bil zadnje čase zaposlen pri trgovki Ani Mrak v Goričanih 26. Danes okoli dveh popoldne je pomagal pri razstreljevanju zemljišča za hišo Mrakove. Ko se je razstrelilna patrona že razpočila, je šel Eržen ponovno še pogledat patrono, ki pa je naenkrat ponovno eksplodirala. Učinek eksplozije je bil strašen. Eržen je obležal s hudimi ranami po glavi in po telesu. Iz papirnice v Goričanih so telefonično poklicali reševalni avto iz Ljubljane, ki je Eržena prepeljal v bolnišnico. Eržen ima skoraj razbito zatilje in znatne rane po telesu. Njegovo stanje je skrajno nevarno.

Delo kmet. podružnice v Murški Soboti

M. Sobotna, 31. maja.

Iz poročil, ki so bila podana na zadnjem obnem zboru Kmetijske podružnice, je razvidno, da je podružnica tudi v preteklem poslovnem letu posvečala veliko brigo pospeševanju kmetijstva.

O delovanju ne bomo pisali natančno, marveč navedemo le važnejše momente. Podružnica je preskrbela 9 članom cement za napravo vzornih gnojšč. S sadjem se je udeležila sadne razstave v Ptuj. Med člani je razdelila selekcionirano pšeno, rž in oves. Nadalje je razdelila okrog 1100 provrstnih sadnih dreves in 5000 kg semenskega krompirja. — V sedanjih hudih časih zasluži to delo vse priznanje.

Podružnica je ena najmočnejših v banovini. Šteje okrog 550 članov. Za uporabo članov ima v skladišču: 26 travniških bran, 5 trierjev, 6 nahrbtnih in dve prevoznici sadni škropilnici. Denarni promet je v preteklem letu znašal nad 130.000 Din. Od tega je bilo izdatkov 49.000 Din.

Podružnici je skozi več predsedoval g. živino-zdravnik Samec, na zadnjem obnem zboru pa je bil izvoljen za predsednika g. Kuhar Stefan, posestnik v Puconcih.

— Pri zaprtju, preobilici krvi v spodnjem delu telesa, pritisku krvi, bolečinah v boku in ob straneh, pomanjkanju sapa, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, slabem razpoloženju povzroči naravna »Franz-Josef« gredica izdatno izpraznjenje črev in osvoboditev tesnobnostnih občutkov. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josef« vodo z zelo zadovoljivim uspehom tudi pri težkočah v letih menjave. »Franz-Josef« gredica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Čar pa ima za izkupiček steklenice, kozarce in okna pobita. Čudno, da se še sedaj ne spametujejo nekateri gostilničarji, da take vrste veselice prireja, ko vendar dobiček od njih, če ga je sploh kaj, nič ne zaleže, ker nima pravega blagoslova. Oblasti pa, naj bi take pretepače strogo kaznovala in take plesne veselice sploh prepovedale, zlasti v tem kritičnem času, ko se peha toliko lačnih ljudi mimo nas.

Domača gugalnica. Matija Šivec z Vrha, občina Rob pri Turjaku, je izdelal prav mično in praktično gugalnico, katero bo razstavil na velesejmu. Tam bo sprejemal tudi naročila. Gugalnica stane 350 Din.

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—

Bogastvo v morskem pesku

Jantar! Dragocenost, ki takorekoč raste v morskem pesku. Največja ležišča teh draguljev so na obali Baltičkega morja. Kaj je jantar?

V sivi davnnini so tam, kjer danes valove valovi Baltičkega morja, rasli ogromni jelovi gozdovi. Kakor menijo geologi, pa je te gozdove v tako rvani terciarni dobi zagrnilo morje. Vse rastlinstvo se je pogreznilo v morsko globočino, jelove gozdove je zasul fini morski pesek. Kar je od teh jelovih gozdov še ostalo, to je jantar, ki ga ljudje poznajo že tisočletja. Jantar namreč ni nič drugega kakor strjena jelova smola. Jelka, ki je kje našla, izceja iz sebe smolnat sok, ki teče po drevesu na tla in se tu strdi. Čezenj pada iglasto listje, na to se zopet cedi smola itd. V teku sto- in tisočletij so se nabrale na tleh cele plasti smole, v tako rvani modri prsti. Ta prst je kake tri metre debela ter pričenja že nekaj metrov pod morskim dnem, na obrežju pa so ga našli 5 m pod morsko gladino. Ker je obrežje skoraj povsod več ko 20 m visoko nad morjem, je najti plast, v kateri se skriva jantar, šele v globočini 30 m.

Jantar ima različne barve: je rumen in rjavkast, prozoren in nekako zastrt. Ribiči, ki iščejo jantar, pravijo jantarku, ki ni prozoren, da je »barva kislega zeljca«. Velike kose jantarka obdelajo takoj, male kroglice pa poprej segrejejo in jih potem stisnejo več skupaj v en kos, katerega potem obdelajo. Strokovnjaki seveda cenijo naravni jantar bolj. Redko kedaj dobijo jantar v taki obliki, kakršnega je napravila narava že na drevesu. To so podolgaste raztegnjene veliki kaplji podobne kroglice, ki dokazujejo, kako je smola počasi lezla iz ranjenega drevesa. Dobiti pa je tudi prave kapljice in pa tudi cela kosa, ki so se strdili in so se sprijeli na tleh. V teh velikih kosih je lahko razločiti posamezne kapljice.

Najbolj zanimivo pri jantarku je, da nam saj v malem pokaže kos nekdanjosti potopljenih gozdov. Ko je smola padala na tla, se je je oprijelo marsikaj, ali žuželke ali igle jelk ali kaka druga stvar. Zato najdemo danes v jantarku življenjske oblike iz davne preteklosti, kar učenjakom služi za proučevanje. Iz teh jantarskih vsebin so naravoslovci dognali, kakšno rastlinstvo in živalstvo je bilo tedaj na zemlji. Žuželke tistega časa so bile

prav take, kakršne so dandanašnje, rastlinstvo pa je bilo tako, kakršno se danes nahaja v bolj južnih krajih. Na bregovih Baltičkega morja je torej pred mnogo tisoč leti vladalo južno podnebje. Dognali so, da so poleg jelovega in listnatega drevja rastle ob Baltičkem morju tudi palme, ciprese, magnolije in cimet.

Jantar so poznali že Grki in so ga imenovali »elektron«. Dobivali so ga pa prav tako na baltički obali, kakor ga dobivajo danes. Že pred 2000 leti so v teh krajih ljudje nabirali jantar in ga prodajali daleč proti jugu, bodisi po trgovskih potih, ki so vodile po suhem, ali pa so ga vozili drzni feničanski mornarji v majhnih ladjah iz Baltika okrog vse Evrope skozi Gibraltar, Sredozemsko morje na Grško in Egipt. V vseh starinskih grobiščih dobimo okrasje iz jantarka.

Kako dobivajo jantar? Najboljša »žetev« za jantar je v dneh po hudih viharjih, ko so morski valovi že več dni bičali zemljo in raznesli mehko moreko dno, so odprli tudi tako zvano »modro plast« pod morskim dnem ter prinesli na površje jantar, ki so ga vrgli na obrežni pesek. Ko se valovi zopet poležejo, hite prebivalci na obrežje in iščejo jantar. Pri tem marsikdo, ki mu je sreča mila, zasluži velike vsote. Ribiči veslajo z dolgimi mrežami na morje in love tudi morske rastline, med katere so se vjele jantarkve kroglice. Morske rastline, ki nosijo s seboj jantar, spoznajo ribiči po modrikasti barvi, katero so dobile rastline od modre prsti. Taki dnevi so za prebivalce tega morskega obrežja dnevi sreče. To, kar so nalovili, imenujejo »blagoslov obrežja«. Na obalo pa ne pripelajo vsi kosi jantarka, ki ga je morje dvignilo izpod morskih tal, ampak marsikak kos pade nazaj na dno, kjer obleži v morskem pesku. Kadar je ob mirnem vremenu voda tako čista, da je videti ne pregloboko dno, ribiči lahko opazijo na dnu rumeni kamen, ki se razločno loči od belega peska. Kadar ribiči kaj takega opazijo, brž prihite z dolgimi mrežami in črpajo dragocenosti z morskega dna. Vešjih tudi potapljači iščejo jantar na morskem dnu, vendar se to manj izplača.

Poleg jantarka je še en kamen, ki je nastal iz drevesnih smol, to je gaga: t. j. popolnoma črn, kakor oglje ter zgoščenemu premogu podoben. Dobivajo ga predvsem na Angleškem, kjer ga predehajo za žalne okraske. Je težji ko jantar in tudi trši, je pa krhek prav tako ko jantar. Če ti jantar ali gaga pade na tla, se razbije. Zato je treba na te vrste dragih kamnov posebno paziti.

Po 16 letih iz ujetništva

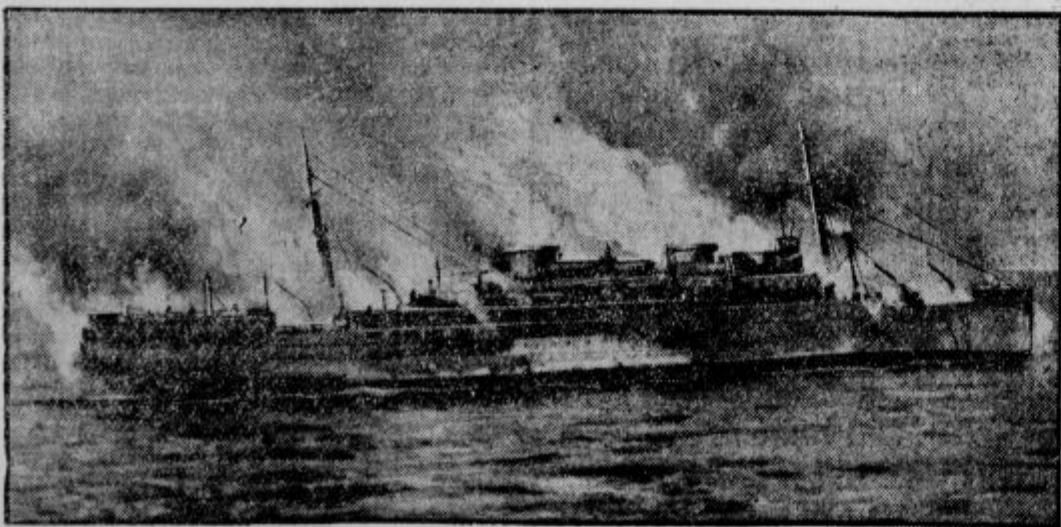
Iz Freiburga in Breisgau poročajo 30. maja: Oskar Daubmann, ki je doma iz badenskega mesta Endingen, je pred dnevi prišel z ladjo v Neapelj iz Afrike, kjer je bil 16 let v ujetništvu. Dne 30. maja se je iz Italije pripeljal z vlakom v Freiburg. Na postaji ga je čakalo na tisoče ljudi, da bi ga pozdravili. Ko ga je hotel pozdraviti župan rojstnega mesta Endingen, se je ubogi Daubmann nezavesten zgrudil predenj. Zaradi hudih naporov ga je napadla mrzlica. Sedaj leži.

Daubmann je prišel v francosko ujetništvo, odkoder pa se je hotel pobegniti. Zato je bil obsojen na večletno ječo. Na sliki ga vidimo v uniformi nemškega pešaka.

Letalske smole

Iz Newyorka poročajo, da je poljski letalec Stanislaw Hausner v soboto popoldne zletel, da iz Amerike čez Atlantik poleti v Varšavo. Pozno ponoči pa se je vrnil na letališče, ker je na morju bila tako gosta megla, da ni bilo nič videti.

Komaj pa se je Hausner vrnil na newyorško letališče, že je odletel Američan Browne v drugo smer: čez Ameriko in Tih ocean hoče poleteti v Tokio na Japonsko. Tudi ta je imel smolo. Nikakor se ni mogel z letalom dvigniti v zrak, dokler ni izpustil iz posod 80 galon bencina. Potem je odletel. Sedaj pa se strokovnjaki boje zanj, češ, da mu bo zmanjkalo bencina in da bo padel v morje.

Parnik gor! To je prva originalna slika gorečega francoskega parnika »Georges Philippart«, ki je zgorel v Indijskem morju. Pri tem je zgorelo ali utonilo 52 potopnikov.

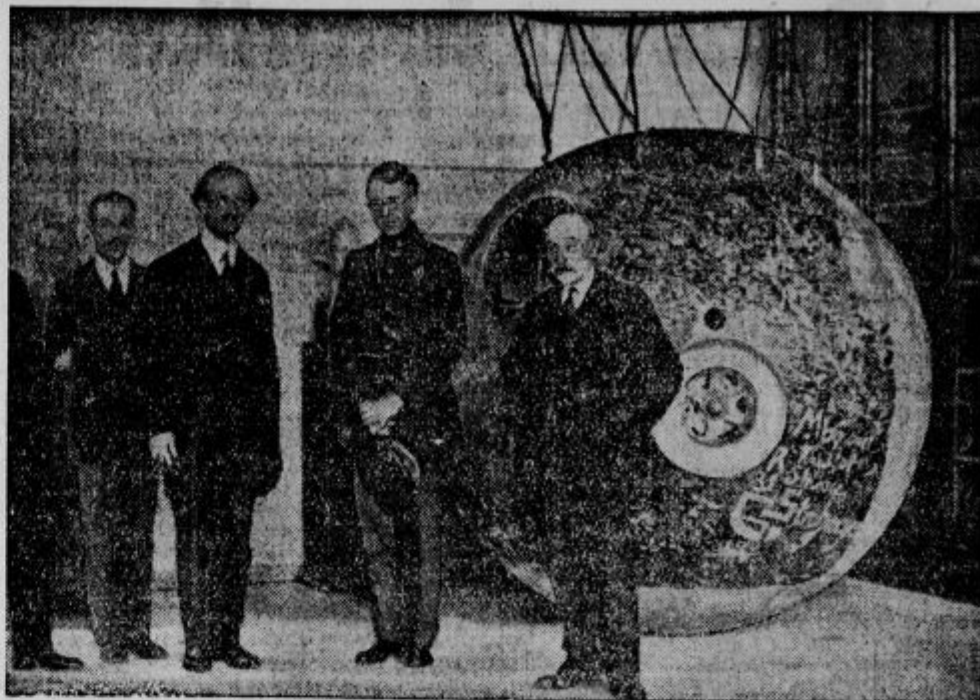
Ukradeni novorojenček ni bil ukraden

Novorojenček, o katerem smo včeraj poročali, da je bil na graški kliniki ukraden, je najden in ni bil ukraden. Zena, ki je odnesla otroka, je 22-letna Ljudmila Krammer, žena 50 letnega posestnika Jožefa. Ker nista imela svojih otrok, sta si želela dobiti drugega otroka na ta način, da bi vsi mislili, da je njun. Zato je žena pred časom odpotovala k svojim staršem v Kirchberg, češ, da bo tam počakala otroka. Med tem pa je prišla v Gradec, kjer se je domenila na kliniki z brezposelno materjo, da ji odstopi otročička. Ko je otroka vzela s seboj, ga je nesla k zavodovemu duhovniku, da ga krsti. Ker pa gospoda ni bilo ravno doma, je otroka vzela s seboj v Lankowitz ter ga dala tam krstiti na ime Jožef Krammer.

Orožništvo je vse to točno ugotovilo ter otroka pustilo novi materi, dokler ne bodo vse oblasti ukenile, kaj je storiti. Če bo prava otrokova mati s tem zadovoljna, oblasti ne bodo nasprotovale, da mali Jožek ostane Jožek Krammer.

Ponesrečena lakirska predstava

Pred kratkim se je v nekem pariškem zabavišču pojavil indijski fakir, ki je napovedal, da bo »hipnotiziral« svoje podgane, ki jih je nosil s seboj v posebni kletki. Kletko s podganami je postavil na oder, da so jo lahko videli vsi gledalci. Fakir je odprl kletko in podgane so veselo planile na prosto. Sedaj je napočil čas, ko bi imel fakir »hipnotizirati« podgane. Tu pa se je zgodilo nekaj, kar ni bilo na programu. Iz previdnosti je namreč uprava zabavišča za kulise privezala tri pse, pasme foksterrier, ki so znani, da so smrtni sovražniki podganjega rodu. Ko so psi zagledali podgane, so namah potrgali vrvi in planili na podgane, katere so seveda pred psi bežale — med gledalce. Kar je sledilo, si lahko vsak sam misli. Zenske so začele vriščati, skakale so na oblažine, ne sedeže ali pa so omedlevale. Gospodje pa so se skušali braniti s palicami pred temi nenavadnimi »sigralci«, od katerih so se nekateri hoteli skriti v hlačinah razburjenih gospodov. Med tem so psi že tudi bili sredi občinstva in razvil se je krasen boj med podganami, gledalci in psi. Ko je končno nastal zopet red in mir, so ugotovili, da so bile vse podgane zadavljene in da so jih psi zvesto strahili. Gledalci, še bolj pa gledalke so jo pa urnih nog odkurile domov.

Profesor Piccard (na levi ob kralju) razkazuje belgijskemu kralju Albertu (v sredi) gondolo svojega zrakoplova, s katerim je prvič poletel v stratosfero. To gondolo, ki je obvisela na ledeniku Gurgl, so šele sedaj pripeljali v Bruselj. Profesor Piccard boče še enkrat poleteti v stratosfero.

Mož, ki je jedel žeblje in strupe

V Rangoonu je umrl najznamenitejši indijski fakir Narasinga Svami. Iz življenja tega znamenitega fakirja pripovedujejo sledeče:

Lanskega decembra je v veliki dvorani vseučilišča v Kalkuti zbral okrog sebe 50 vseučiliških profesorjev, mnogo učenjakov iz drugih mest ter razne druge odlične ljudi. Profesor kemije dr. Neogy je izjavil še pred fakirjevim nastopom, da je sam videl, kako je Narasinga Svami izpil nekaj kubičnih centimetrov solne kisline ter nato pojedel steklo, nakar je 5 minut držal žareč ogel v ustih, ne da bi se mu bilo kaj zgodilo. — Nato je nastopil fakir sam pred učeno družbo. Iz posode, ki je bila pripravljena, je napravil požirek žveplene kisline. Ko je to smrtonosno tekočino požiral, mu ni na obrazu trenila niti mišica. Potem je vzel pet precej velikih žebljov ter drugega za drugim požrl brez težave. Potem je ozel še tri manjše žebličke, ki so prav tako izginile v fakirjevem želodcu. Da dokaže, da je vse to res požrl in da ni to kak trik, se je dal vpričo učene družbe rentgenizirati. Slika je dokazala, da so žebli res v fakirjevem želodcu. Med učenjaki je bil tudi sloveči indijski fizik, prof. Raman, ki je prejel Nobelovo nagrado za fiziko. Ta je izjavil: »To, kar nam je pokazal Narasinga Svami, je neverjetno izzivanje našega znanja in naše vede, zakaj znanost ne more razložiti tega, kar počenja Narasinga Svami. Vse pa, kar se je zgodilo v vseučiliški dvorani, se je zgodilo pod najstrožjim nadzorstvom.«

Pozneje je v Rangoonu Narasinga Svami kazal še druge čudovitosti. Zaporedoma je požrl 5—6 doz strupov, kakršne navadno uporabljajo samomorilci, katerih vsakemu že ena doza zadostuje, da je takoj mrtev. Narasinga Svami pa se ni nič zgodilo, kakor da bi strupi nad njim ne imeli nobene moči. Ta poskus je v Rangoonu večkrat ponovil. Ko je zadnjikrat delal ta poskus, je med drugimi strupi nazadnje požrl tudi veliko dozo strihnina. Še isti večer je fakir obel in drugi dan je bil mrtev. Ker pa je sloveči fakir izrazil željo, naj ga ne obducirajo, niso mogli ugotoviti, zakaj je umrl. Pač pa so zdravniki ugotovili, da na njem niso našli nobenega znaka zastrupljenja.

Caracciola — zmagovalce v Eifflovm tekmovalstvu — je dosegel s svojim vozom nov rekord: 118.78 km na uro.

Boj v zraku

Iz Newyorka poročajo, da so tihotapci z alkoholom posebno živahni na mehiškanski meji, odkoder vtihotaplajo alkohol v Združene države, kjer je prepovedan. Ti tihotapci so si nabavili cela letalska brodoma, s katerimi nosijo alkohol iz Mehike v Združene države kar po zraku. Zaradi tega so ameriške oblasti morale dobiti tudi več letal, da preprečijo tihotapstvo po zraku. Te dni so ameriški zračni cariniki naleteli na tri zračne tihotapce v letalih ter se spustili z njimi v boj. To je bilo prvo bojno srečanje med cariniki in tihotapci v zraku. Zmagali so zaenkrat cariniki. V tem boju so vladna letala spravila na tla eno od treh tihotapskih. Tihotapsko letalo je vodil znani ameriški vojni letalec Ponders, ki se je junjsko bojeval v Franciji ter zaslužil več odlikovanj. Premagali so ga pa na ta način, da ga je več vladnih letal zasledovalo tako dolgo, da mu je zmanjkalo bencina, radi česar se je moral spustiti na tla. Vozil je s seboj v letalu 1500 steklenic piva, katero so zaplenili, enako tudi njegovo letalo, njega samega pa so zaprli.

Vihar ubil 100 ljudi

Iz Paragvaja poročajo, da je ondotno provinco Independencia te dni zadela velika nesreča. Divjal je strašen vihar, ki je v dveh urah potrgal vse brzojavne in telefonske žice ter razrušil mnogo hiš. Nihče ne ve natančno, koliko je mrtvih, sodijo pa, da je ubitih precej več ko sto oseb. Vlada je ponesrečenim krajem poslala z aeroplani na pomoč zdravstveno osebje, zdravila in hrano. Doslej so reševali rešili 200 ranjencev, največ žensk in otrok. Prebivalstvo so nastanili v vojaških šotorih. Škode je za več milijonov pezov.

Zuiderski ribiči, ki jim bo novi nasip vzel kruh, ker bodo poginile ribe, so na dan blagoslovitve nasipa razobesili zastave na pol droga, kar pomeni žalovanje. Vlada jih tolaži, da jim bo dala zemljo za obdelovanje, da postanejo kmetje. Oni pa pravijo: Naši očjetje so bili ribiči, mi smo ribiči — kmetje pa nismo in ne bomo!

Skrivnostni okostnjaki

Iz Bukarešte poročajo: Ko so podirali neko staro hišo v Konstanzi, so delavci ob dvoriščnem zidu našli na človeške kosti. Preiskava je ugotovila, da je bilo na tem kraju pokopanih drug ob drugem 40 moških mrtličev, nekoliko vstran pa so našli še eno žensko okostje. Izpočetka so mislili, da je na tem kraju bilo kedaj kako pokopališče. Iz ostankov vojaških gumbov in zaponov pa so ugotovili, da so okostnjaki romunski vojaki iz časa svetovne vojne. V tej stari hiši je v vojnem času bila tudi gostilna in javna hiša. Neki romunski list je mnenja, da je bil lastnik te hiše neki Bolgar, ki je nalašč privabljal v to hišo romunske vojake in jih tam moril.

Na letoviški postaji nekje se je ono soboto vse trlo popotnikov, ki so hoteli na vlak. Pa je bilo vse polno. Vozov premalo. Pritožujejo se občinstvo je sprevednik takole potolažil: »Saj vozov je dovolj, ampak ljudi je preveč.«

Delničar, ki je v Kreugerjevem polomu izgubil vse: »Ja, ja — saj so mi moja rajna mati vedno rekli, ko sem bil še majhen, da se ne smem igrati z vžgalicami...«

Zvišanje uvoznih carin v Italiji

Dopolnilni sporazum z Italijo

je stopil, kakor smo že poročali, v veljavo dne 1. t. m. O važnosti te pogodbe govorimo na drugem mestu, omenjamo pa tu samo tarife izpremembe.

Upoštevati je, da so v novi tarifi vse carine navedene v papirnatih lirah, dočim so bile v stari navedene v zlatih lirah in je stare carine po valutnih izpremembah pomnožiti s štiri, da dobimo približno sedanjo pariteto lire s švicar. frankom.

Obsežnejše so izpremembe v italijanski uvozni tarifi. V primeri s pogodbo iz leta 1925 so se povečale uvozne carine za naše konje (brez žrebecev) za komad od 75 zlatih lir na 700 papir. lir, od padel pa je koeficient povečanja, ki je bil v stari pogodbi 0,5, nadalje je povišana carina za goveda od 15 zl. lir na 350 papir. lir. Za junce in bicee znaša uvozna carina 240 papir. lir. Nova je postavka za teleta, kjer znaša do 150 kg 120 papir. lir, nad 150 kg pa 200 lir, dočim je carina za ovce spremenjena od 3 zl. lire na 11 papir. lir. Svinje težje kot 20 kg plačujejo 110 lir za 100 kg (prej 10 zl. lir).

Nadalje je izpremenjena vsilna tarifa za perutnino, in sicer od sedanjih 5 zl. lir na 100 papir. lir, nov je koeficient povečanja 0,2, za zaklano živino pa prav tako samo z razliko, da znaša tu koeficient povečanja 0,7. Zvišana je carina na sveže in zmrazjeno meso od 5 zl. lir na 100 papir. lir, znižan pa je koeficient majoracije od 0,5 na 0,4. Končno je nova postavka: predelano meso, šunka 100 papir. lir, koeficient povečanja 1,8, ostalo 100 papir. lir, koeficient 1,4.

Zelo bo prizadela naš izvoz v Italijo novo uvedena postavka za uvoz jaje, ki znaša za 100 kg 103,60 lire, koeficient povečanja pa 0,4. Tudi za nekatere vrste suhe povrtnine je povišana uvozna

carina. Uvoz krompirja je nadalje prost. Uvozna carina za suhe gobe, ki je znašala doslej 15 zl. lir, znaša po novem sporazumu 55 papir. lir. Nadalje so uvedene carine na mineralno vodo, in sicer 11, ozir. 22 papir. lir, na svinjsko mast v znesku 100 papir. lir, koeficient povečanja pa znaša 0,5, na slanino v istem znesku pa z večjim koeficientom povečanja, namreč 0,8.

Zadnja izprememba se nanaša na cement, ostali, kjer je doslej znašala carina 1,25 zl. lir, po novem pa znaša 4,58 papir. lire, dočim je majoracijski koeficient ostal neizpremenjen.

Drugi del tarifnih postavk se nanaša na naše uvozne carine. Tu moramo predvsem omeniti, da je Italija prenehala z vzdržanjem na gotovih vezanih carinah v prejšnji pogodbi. Te vezane carine, ki so odslej proš in jih bomo najbrž poskušali zvišati, so naslednje: konzerve iz paradižnikov, moke iz žita, masna olja, konzerve iz paradižnikov, zaprte v hermetičnih posodah in usnjene rokavice. Omeniti pa nam je, da so nekatere teh carin vezane še vedno v pogodbi z Grčijo.

Končno je Italija pristala na tele izpremembe v naši uvozni carinski tarifi: car. post. 103, točka 2 masna olja iz moka, solnčnice, koruze, sezama itd. od 30 na 40 zl. Din, neizpremenjena je ostala postavka za žamet in pliš, ki je vezana tudi v pogodbi s Francijo, v znesku 200 zl. Din, car. post. 206, točka 1 a tkanine iz jute namesto dosedanjih 25 znaša sedaj 28 zl. Din, car. post. 305, vreče, je zvišana uvozna carina od dosedanjih 32 na 35 zl. Din, car. post. 419, gumbi iz rastlinske slonovače od dosedanjih 170 (doslej vezano v pogodbi z Italijo) na 200 zl. Din.

57.500 in agrarji 50.000. Nadalje je bilo zaključenih po popuščajočih tečajih 45 kom. delnic Narodne banke ter 180 kom. delnic Priv. agr. banke. Ljubljana. 8% Bler. pos. 44 bl. 7% Bler. pos. 39 bl. Stavbna 40 den. Ruše 125 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 47-52, agrarji 23-24,50, vojna škoda kasa 176-178 (176, 182, 177, 180), 6. 175-177, 7. 175-177 (178), 8. 173-178, 12. 172-174 (173), 8% Bler. pos. 41,50 do 44, 7% Bler. pos. 37,75-38 (38), 6% begl. obv. 31,50-33 (30, 33), Nar. banka 3900-4900, Priv. agrarna banka 206-212.

Belgrad. Priv. agr. banka zaklj. 210, 208, Narodna banka zaklj. 4000, 3950, 3920, 3900, 7% inv. pos. 52,50 bl. (52,50), agrarji 25 bl. (24,50), vojna škoda 178,50-180 (180,50, 181, 179,50, 179), 6. zaklj. 179, 6% begl. obv. zaklj. 32,50, 32,25, 31,75, 7% Bler. pos. 38-40, 7% pos. DHB 44-47.

Dunaj. Don. sav. jadr. 58, Wiener Bankverein 10, Escompteges. 100, Aussig Chemische 90, Trboveljska 20.

Obšinska davščina na potrošnju v Ljubljani. K objavi Mestnega načelstva v Ljubljani v zadevi občinske davščine na potrošnju se daje se sledeče pojasnjenje: Dogovor med občino in zastopniki gostilničarjev glede pobiranja te davščine je bil sledeč: Občina oskrbi računske lističe v blokkih, ter je dovoljeno pobirati ozir. zaračunavati gostom 50 par, in sicer 30 par za občino, 20 par za kot državno takso po tar. post. 34, katero takso sedaj gostilničarji plačujejo iz svojega pavšala pri davkarjih. Ta taksa pa se sme gostom zaračunavati, je tedaj ta način le pripomoček, da dobijo gostilničarji tukaj vsaj nekoliko povračila za to takso, katero se mora od vsakega gosta davkarji odrajavati. Računske lističe je uporabljati vsak čas pri računih od 10 Din naprej.

Konkurz je razglašen o imovini Tovarne perila Perkić in Polak v Mariboru, Dravska ulica, prvi zbor upnikov 13. junija, oglasiti se je do 20. julija, ugotov. narok 29. julija. Nadalje je razglašen konkurz o imovini zadruge »Posojilno društvo Sv. Duha, r. z. z. o. z. v Vurnatu, p. Selnica ob Dravi, prvi zbor upnikov 13. junija, oglasiti se je do 23. julija, ugotov. narok 25. julija.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Turada Oskarja in Fuchsa Alberta, trgovcev v Mariboru, Aleksandrova cesta, narok za sklepanje poravnave 11. julija, oglasiti se je do 7. julija. Nudnja 40%.

Potrjeni poravnavi: Trautmann Hinko, trgovec v Murski Soboti 40% v štirih mesečnih obrokih, Nedog France, trgovec v Pljuju 40% v 12 mesečnih obrokih.

Borza

Denar

Dne 1. junija.

V današnjem deviznem prometu so bili čvrstjeji tečaji Amsterdam, Newyorka, Pariza in Prage. Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha in Trsta, dočim so oslabele tečaji Berlina, Bruslja in Londona.

Ljubljana. Amsterdam 2272,62-2288,98, Berlin 1320,22-1331,02, Bruselj 788,77-787,71, Curih 1097,35-1102,85, Newyork 5579,88-5608,14, Pariz 221,24-222,36, Praga 166,23-167,09, London 206,12 do 207,72, Trst 287,30-289,70.

Na zagrebški in belgrajski borzi so bili zabeleženi isti tečaji kot na ljubljanski. Zagreb je notiral še Newyork kabel 5601,88-5630,14. - Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 139,416 Din.

Curih. Belgrad 9,05, Pariz 20,16, London 18,79, Newyork 510,625, Bruselj 71,45, Milai 26,20, Madrid 42,15, Amsterdam 207,10, Berlin 120,50, Stockholm 96,75, Oslo 93,75, Kopenhagen 102,75, Sofija 3,70, Praga 15,15, Varšava 57,35, Atene 3,30, Carigrad 2,49, Bukarešta 3,06, Helsingfors 8,68.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje v splošnem slabšja in so bili tečaji nižji kot včeraj. Do prometa je prišlo po neenotnih tečajih. Na zagrebški borzi je bil promet naslednji: vojna škoda 600 kom., begl. obveznice 100.000 in 7% Blair 10.000 dol. - Na belgrajski borzi pa so bili tle zaključki: vojna škoda promptna 732 kom., za junij 100 kom., begl. obv. 140.000, 7% inv. pos.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

43

V ranem svitu so se vračale stvari s potovanja v deželo teme in modro zavzemale svoja mesta: rogovilasto drevo pred jarkom in zgoreli senik poleg žične pasti. Broucke je prvi opazil mrtve.

»Ojej; zaenkrat to ni malo,« je dejal. »Se en gozd, ki nas bo drago stal...«

Gilbert se je oziral po mrtvecu, za katerega so nas bili prosili tovariši, naj ga pokopljemo. Ko se je zdnilo, ga je slednjič opazil. Ležal je dvajset metrov od žičnih ovir, že čisto ploščat in raven kakor drugi. Zakaj naj tvega življenje, da bi privlekel truplo bliže do jarka? Mesto tukaj ali luknja tam... Listine so mu pač gotovo odvzeli, to zadostuje. Njegov grob? Kako mesto na fronti...

Z dnevom se je prebudila artiljerija. Najprej je zalajal skupen strel šrapnelov in ovenčal Kalvarijo s hitro plahnečim obročem. Potem so se začeli vrstiti težki gromovniki.

Ko so privršali prvi izstrelki, smo se sploščili ob zemlji na dnu jarka. Besneč tresk in stebel kamenitega drobirja, ki se je vsul nato nazaj na nas. Bréval je tiho vzkliknil, v zatilnik ga je zadel mrtev drobce granate ali pa kamen. Raztrgalo mu je le kožo, a krvavilo je.

»Nič hudega,« mu je dejal Lemoine in mu kanil na rano nekoliko jodove tinkture. »Ta bi ti bil mogel zdrobiti roko, a?«

»Jaz take vražje sreče že nimam,« je obžaloval desetnik.

Tako nam je potekal dan, pred granatami smo se upogibali, pred minami smo bežali.

Ob enajstih je postalo huje, in tisti, ki so imeli iti po menažo, so se dolgo obotavljali, preden so odšli, ker so imeli v rovu boljše kritje kakor pa v razstreljenem črevesju zveznih jarkov. Ko so se vrnili, je bilo polovico vina razlitega, makaroni posuti s prstjo in Sulphart je silovito psoval Lemoine-a, češ da je tako neumen, da še za juharja ni.

Ko smo pospravili jedačo, smo začeli kvartati, da bi tako do večera pozabili na čas. Broucke je že smrčal in poleg njega ležeč je skušal Gilbert sanjati.

Iznemada se je vzravnaval in dejal z osehlim glasom: »Tu spodaj kopljejo.«

Vsi se okrenejo, kvarte zdrse iz rok.

»Ali si gotov?«

Pritrdil je z glavo. Silovito sem stresel Broucke-a, ki je še vedno smrčal, in Maroux, Bréval, Sulphart so v rovu legli na gola tla in tiščali uho na zemljo. Drugi smo jih molče gledali, srce nam je zastajalo. Vsi smo umeli: mina... Prestrašeni, zraven besni nad granatami, ki so se z grmečimi sunki zaletavale v grič, smo prisluškovali. Bréval je vstal prvi.

»Ni se mogoče motiti,« je dejal poluglasno, »kopljejo.«

»Samo eden dela, razloči se čisto dobro,« je pojasnil Maroux. »Blizu so že.«

Stali smo, stisnjeni, nepremično in strmeli v skalnata tla. Eden je šel kileat sergentea Ricordeau-ja. Prišel je, poslušal trenutke in rekel:

»Da... Javiti treba poročniku.«

Učite se pravilno solnčiti!

Pred solnčenjem nadrgnite temeljito Vaše telo z

NIVEA-CREMO ali NIVEA-OLJEM

Oboje vsebuje edino sredstvo za nego kože — koži soroden Encerit; obe sta prirodni sredstvi, katerih ne morejo nadomestiti tako zvane »čudežne kreme«. Obe sredstvi zmanjšujeta nevarnost vnetja vaših solnčenja in dajejo koži krasno temno barvo. V vročih dneh »Nivea-cremo« hladi, pri hladnem vremenu Vas pa ravno nasprotno Nivea olje brani naglega ohlajevanja, ki povzroča prehlad.

Ohenem prosimo, da si zapomnite: NIKDAR se ne solniš MOKER in pred solnčenjem se vedno masiraj!

Nivea-Creme Din 5'— in 22'—, Nivea-olje Din 25'— in 35'—

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j. Maribor

Žitni trg

Novi Sad. Otrobi: bč., prem. jutavreče 84-86, ban. jutavreče 81-83. - Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 32 vagonov.

Chicago (začetek). Pšenica: julij 57.625, sept. 59.25, december 61.75. - Kuruza: julij 31.25, sept. 33.25, december 34.25. - Oves: julij 22.75, sept. 22.875. - Rž: julij 36.875, september 38.875.

Winnipeg (začetek). Pšenica: julij 63, december 66.375.

Živina

Ljubljanski sejem. Na ljubljanski sejem dne 1. junija je bil posebno znaten dogon goveje živine in prašičkov za rejo. Kupčija je bila najbolj živahna s prašički za rejo in teleti. Dogon je bil naslednji (v oklepajih število prodanih glav): 137 (14) konj, 61 (22) volov, 75 (24) krav, 21 (17) telet in 357 (290) prašičkov za rejo. Cene so bile iste kot na prejšnjem sejmu: voli I. 5-5,50, II. 4 do 4,50, III. 3-4, krave debele 4-4,50, klobasnice 2-3, teleta 6-7 Din za kilogram žive teže; prašički za rejo 150-220 Din za komad.

Mariborski sejem. Priganih je bilo 15 konj, 11 bikov, 55 volov, 178 krav in 16 telet, skupaj 275 glav. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4-5 Din, poldebeli voli 3 do 3,50, plemenski voli 2-2,50, bikji za klanje 3-3,25, klavne krave debele 2-3,50, plem. krave 2-2,25, krave za klobasnice 1,25-1,75, molzne krave 2-2,50, breje krave 2-3, mlada živina 3 do 4,50, teleta 4-5 Din za 1 kg žive teže. Prodanih je bilo 155 glav. - Mesne cene pa so bile naslednje: Volovsko meso I. vrste 10-12 Din, II. vrste 6-8 Din; meso od bikov, krav in telic po 4-6 Din, telečje meso I. vrste 10-12 Din, II. vrste 6-8 Din, svinjsko meso sveže 8-18 Din.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Umrl je moj najboljši soprog, gospod

JOSIP ZUSAG

mornariški kapitan v pokoju

v 62. letu starosti, spravljen z Bogom.

Pogreb bo v četrtek, dne 2. junija ob 5 popoldne v Kranju.

Kranj, dne 1. junija 1932.

ALBINA ZUSAG in sorodniki.

Glasovnico izrežite natančno v tej velikosti, izpolnite in pošljite v zaprti kuverti!

»Slovenčev« razpis nagrad

Glasovnica za skupino 1.

Oglosi v velikosti od 1/3 strani naprej.

Za najučinkovitejše 3 inserate smatram

inserate s številkami:.....

Podpis:

Poklic:

Bivališče:

»Slovenčev« razpis nagrad

Glasovnica za skupino 2.

Oglosi v velikosti pod 1/3 strani.

Za najučinkovitejše 3 inserate smatram

inserate s številkami:.....

Podpis:

Poklic:

Bivališče:

KLEPARSTVO

7538

VODOVODNA INSTALACIJA

Izdelovanje kovinastih krst in vložkov

po najnižji ceni

Bügel Franc - Ljubljana

Tel. 27-75 Bleiweisova 52 Tel. 27-75

Sobno slikarstvo

Albert Špeletič

Ljubljana, Emonska cesta št. 25

Vzorec na vpogled. - Cene konkurenčne.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša dobra soproga, skrbna mati, babica in tašča, gospa

ANA POVH

soproga nadučitelja v pokoju

danes zjutraj ob pol 3, previdena s sv. zakramenti, za vedno zatisnila svoje trudne oči.

Pogreb in maša zadušnica bo v petek ob 9 zj. na tukajšnje farno pokopališče.

S. Venčesl., dne 1. junija 1932.

Ivan Povh, nadučitelj v pokoju, soprog. Anica, Rudolf, Stanko in Vasilav, otroci. Eda r. Leban in Tinka r. Pfeifer, sinah. Vojteh Hren, zet — in ostali sorodniki.

Drug za drugim je legel na tla, prisluhnil in se dvignil mračnega obraza. Novica se je hitro raznesla po jarku in v trenutkih med dvema granatama smo prisluškovali trkanju pod zemljo, ki nam je šlo do mozga in kopalo, kopalo...

Proti večeru je prišel z juharji poročnik Berthier. Dolgo je poslušal na tleh, potem je stresel z glavo in brez obotavljanja rekel, da bi nas pomiril:

»Eh!... Nemara so pionirji, ki kopljejo kak jarek, in še precej daleč od tu. To goljufa, veste, takile šumi. Zahteval bom kakega pionirja... Tak le nič strahu: gotovo je še daleč, nič nevarnega, cela ta reč.«

Odšli smo na postojanko. Granate so loputale kakor preje, a sedaj se jih nismo več tako bali. Prisluškovali smo trkanju.

Ko sta potekli naši dve uri, smo se vrnili v stan. Trkanje ni bilo več tako glasno.

»Možakar ni brez pameti,« je menil Broucke, »ne razsaja več tolikanj.«

Nato je mirno zaspal.

Ravno smo hoteli ugasniti svečo, ko se je vrnil poročnik Berthier s pionirskim narednikom. Takoj smo bili zopet vsi na nogah in se gnetli po rovu. Prva beseda, ki smo jo slišali, je bila:

»Stutili smo bili.«

Fouillardu je zadrgetalo v obrazu.

Narednik je legel podolgem, pritisnil na zemljo uho in miže poslušal. Naš molk je prisluškoval z njim. Potem je vstal, si z roko otelpl kreda s plašča in odšel z Berthier-jem, ne da bi nam bil karkoli rekel.

»Stvar potemtakem še ni nevarna,« je domneval Lemoine.

»Zleteli bomo v zrak,« je prerokoval Sulphart.

Miška knjižnice: Iz založništva jugoslov. knjigarn v Ljubljani: 29. zvezek: Sovinski: ZPOT GOLJOF 30 Din, vez. 42 Din. - 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVJE 30 Din, vez. 40 Din. - 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLENI SVET (The Lost World) 30 Din, vez. 40 Din. - 32. zvezek: Reminich, ZAGORIŠKI ZVONOVI 30 Din, vez. 40 Din. - 33. zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. - 34. zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK 28 Din, vez. 40 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček, račun Ljubljana 10349.

Službe isčejo

Beseda samo 50 par

Prodajalka
z enoletno prakso, želi nastopiti službo. Gre tudi v pisarno kot začelnica. Znanje: 3 meščanske šole in trgovska šola. Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 8687. (a)

Mlad inteligent
zmožen vseh pisarniških del, knjigovodstva, bilanc, stenografije, strojeopisa in nemškega, srbohrvaškega jezika — išče primerne službe za takoj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 8681. (a)

Vajenci

Beseda samo 50 par

Krojaškega vajenca
takoj sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Viktor Avberšek, Maribor, Masarykova 24. (v)

Službodobe

Beseda samo 50 par

Služkinja
srednjih let, zmožna samostojnega gospodinjstva, katere zna kuhati kmečko in meščansko hrano in ima veselje do otrok, se takoj sprejme. Samo pošteti, značajni in zanesljivi je zagotovljena stalna služba. Plača po dogovoru. Nastop takoj ali s 15. junijem. Ponudbe, osebne ali pismene, na — Ivan Likozar, Predosije 32 — Kranj. (b)

Službo dostavljača
blaga na trčiku in ob enem inkasanta dobi pošten mladenič. Potrebna kavgija 10.000 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8682. (b)

Šiviljo
pomočnico, le prvovrstno moč, sprejemem takoj, v stalno nameščenje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8678. (b)

Kmetko dekle
pošteno, ki ima veselje do živinoreje, dobi službo v župnišču na Gorenjskem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8657. (b)

Denar

Beseda samo 50 par

Posojilo
ali družabnika z zneskom do 100.000 Din iščem za razširjenje in povečanje tehn. podjetja v Ljubljani. Denar je popolnoma krit. Dopise na upravo »Slov.« pod »Bodočnost« 8671. (d)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

ISČEJO:
Gospodična
čez dan odsotna — išče mirno in solčno sobo z vso oskrbo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mirno«. (s)

ODDAJO:

Trisobno stanovanje
oddam s 1. avgustom t. l. Cena 900 Din. Ogled samo od 3 do 6 popoldne. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7414. (c)

Lepa, solčna soba
z elektriko in posebnim vzhodom se odda. Poljanski nasip 32. (s)

Čedno mesečno sobo
oddam solidnemu stalnemu gospodu. Florijanska ulica 30/1. (s)

Opremljeno sobo
z 2 posteljama oddam 2 gospodičnima. — Ob Mladinskem domu 1, Kodeljevo. (s)

Soba s štedilnikom
se odda na Izanski cesti št. 29. Izve se istotam. (s)

Vnajem

Beseda samo 50 par

ODDAJO:

Odda se v najem
dobro vpeljana trgovina z usnjem; prevzem z blagom ali tudi brez blaga. Točna pojasnila da Anton Štefe, Kranj. (n)

Trgovski lokal
na prometnem kraju na Sv. Petra cesti oddam s 1. avg. event. tudi preje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Lokal avgust« št. 8597. (n)

Gostilno
in trgovino
oboje dobro vpeljana ob zelo prometni banov. cesti v loški dolini na Notranjskem oddam v najem (eventuel. tudi prodam). Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7549

Delavnica
na Mestnem trgu, 4,5x8,5, se ugodno odda za avgust. Dopise na upravo »Slov.« pod »Mirna in čista obrt« št. 8679. (n)

Razno

Beseda samo 50 par

Pomagaite brezposelnim!

Vse prodajalce srečk Lotrije za pomoč brezposelnim vlnudno prosimo, da čim intenzivneje delujejo na prodaji istih in s tem realno pomagajo akciji velikega narodnega značaja. Pomagajte brezposelnim je prva dolžnost vsakega človeka. Cena srečke 10 Din, velika množina dragocenih dobrotkov. (r)

Pozor mizarji! NOVOST!

Na velesejmu si ne pozabite ogledati novoizumljenega obličja za čiščenje furnirjev pri tvrdki Peter Angelo, zunaj paviljona F na vogalu. Zahtevajte, da se vam v obratu predvaja! 7543

Čuj! Čuj!

Kdaj te obišče nesreča, ne veš! Veš pa, da je dobro zavarovanje Tvoj najboljši pomočnik, ki lajša gorje. — Takoj se danes priki na Vzajemno zavarovalnico, glavno zastopstvo v Novem mestu, — (ravatelj Jos. Mundal), da te obišče po svojih zastopnikih. Ne odlašaj! Veliko se jih kesa — prepozno! Saj veš: smrt in požar sta zaverznika in hodita skupaj! — Naša reklama je: solidnost in poštenost! Tvoje geslo bodi: svoj k svojim!

Razpis nagrad

zdržen z inseratnim tekmovanjem:

„Inserat kot prodajalec.“

Preglejte vse inserate v dneh 29. maja, 2. in 5. junija in izpolnite glasovnico, ki jo priobčujemo na drugem mestu! Potem smete upati, da prejmete eno izmed 82 nagrad v skupni vrednosti 7.800 Din.

Drage bralke in bralci!

Da zagotovimo inseratom naših cenj. inseratov za velesejem kar največjo pažnjo in da še poglobimo Vaše zanimanje za inseratni del našega lista, prirejamo nov razpis nagrad.

Inserati so tokrat razdeljeni v dve skupini, to pa zato, da omogočimo tudi najmanjšim inseratom uspešno tekmovanje. Skupina 1. obsega inserate v velikosti od 1/8 strani naprej, skupina 2. inserate v velikosti pod 1/8 strani. Od vsake skupine imenujete po 3 najučinkovitejše inserate! V to svrhu preglejte vse inserate v »Slovenca« v dneh 29. maja, 2. in 5. junija in nam potem sporočite svoj odgovor na glasovnici, ki jo priobčujemo na drugem mestu. Po možnosti priložite glasovnici listek z Vašimi mislimi k glasovanju. Najbolj zanimive bomo objavili.

82 NAGRADI

Za najučinkovitejše se proglase 3 inserati od vsake skupine, ki bodo prejeli največ glasov. Med bralce, ki nam bodo poslali izpolnjene glasovnice, bomo razdelili:

dve I. nagradi po 2000 Din, dvakrat po pet nagrad po 100 Din, mimo tega še dvakrat po 35 nagrad v knjigah, vsaka knjiga v vrednosti 40 Din.

16 NAGRADI

Tiste 3 inserate od vsake skupine, ki bodo prejeli največ glasov, bomo odlikovali z nagradami: dvema 1. nagradama po 2.400 Din, dvema 2. nagradama po 1.200 Din, dvema 3. nagradama po 600 Din. Vrh tega še naslednjih pet inseratov od vsake skupine z nagradami po 100 Din.

Izplačilo teh nagrad za inserate se izvrši v obliki nakazil v »Slovenca«. Nakazila veljajo le za meseca junij in julij in le za številke ob delavnikih.

Vsaka bralka in bralec, tedaj tudi oni, ki niso naročniki našega lista, se lahko udeležijo razpisa nagrad. Treba jim je le izrežati glasovnico in jo izpolniti.

Vsako sme poslati le po eno glasovnico. Glasovnico pa bomo objavili še dvakrat, da damo priliko glasovati kolikor močnejše velikemu številu bralk in bralcev. Opozorite na to vse prijatelje in znance!

Inserate, ki jih smatrate za najučinkovitejše, označite na glasovnici s številko, ki se nahaja v zgornjem kotu dotičnega oglasa in glasovnico pošljite obenem s čitljivim naslovom glasovalca na naslov: »Slovenec«, Ljubljana.

Pod tem naslovom mora biti navedena tudi še šifra »Inserat kot prodajalec.«

Glasovnice lahko pošljete tudi skupno, po več v eni kuverti, morda za eno ali več hiš skupaj. S tem prihranite na poštini in kuvertah.

Odgovore moramo prejeti najkasneje do 13. junija.

O nagradah bo odločil žreb. Pravico žrebanja za dve prvi nagradi po 2.000 Din imajo samo oni glasovalci, ki bodo zapisali na glasovnici med 3 oglasi vsaj 2 taka, na katere bo odpadlo največ glasov. Za vse druge nagrade pa se lahko poteguje vsak glasovalec, ki je zadel vsaj enega takih inseratov, ki dobe največ glasov.

Da olajšamo glasovanje, priobčujemo v današnji številki seznam tekmujočih inseratov, po tekočih številkah in z navedbo, v katero skupino spadajo. Ta seznam imejte za podlago pri glasovanju.

Opomba: Nagrade se zmanjšajo za bralce in inserate, če ni za to inseratno kampanjo naročenih vsaj 3 strani inseratov za vsako številko.

Oglasni oddelek »Slovenca«.

Stalna razstava umetniških slik

Velika izbira okvirjev!

ANTON KOS

Ljubljana, Mestni trg 25

Širite »Slovenca«!

Auto-motor

Beseda samo 50 par

Avto

ali motocikl, rabljen, najugodnejše kupite ali prodate potom tvrdke — O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

Motorno kolo

AJS Super OHV 350 ccm z električno razsvetljavo, skoraj novo, prodaja Pečnik Avgust, Stožice št. 47, Ježica pri Ljubljani. (f)

»Ford« limuzino

dobro ohranjeno - prodaja Ivan Siska, Metelkova ul. št. 4. (f)

Posvetva

Beseda samo 50 par

Njivo

za stavbne parcele v bližini kolodvora v Domžalah prodam za ceno Din 32.000. Ponudbe pod zn. »Parcele Domžale« 8596 na upravo »Slovenca«. (p)

Hišo na Ježici

ali v bližini, s 5 ali 6 sobami, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod znač. »Cena in opis hiše« št. 8675. (p)

Enonadstropno hišo

v Ljubljani z dvema tri-sobnima in enim dvosobnim stanovanjem, kopalnica, pritlikline, dvorišče, vrt — se ugodno prodaja. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8655. (p)

Posvetva ali hiše

od 35.000 Din naprej prodaja Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Hišo

dvonadstropno, šeststanovanjsko, velik vrt, prodaja 195.000 Din Zagorski, Maribor, Sodna ul. 30. (p)

Kupimo

Beseda samo 50 par

Kupim

podleskovo (ušivce) seme po najvišji ceni. Ponudbe na upravo »Slov.« pod zn. »Iščajo se nabiralci« št. 8204. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir. Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Čebelni vosek

pristen in čist kupujemo po najvišji ceni v vsaki množini. — Golob & Ko., tovarna kemič. izdelkov, Vič pri Ljubljani. (k)

Slovensko zastavo

staro, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kopališče« 8654. (k)

Dve pisalni mizi

za pisarno kupimo. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod »Takoj« 8704. (k)

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole, Selenburgova 6/II. (k)

Glasba

Beseda samo 50 par

ORGLE

harmonije, pianine, piščali in ventilatorje za orgle izdeluje najceneje Anton Dornič, izdelovatelj orgel, Radovljica. (g)

Izvali

Beseda samo 50 par

Montafonsko kravo

dobro mlekarico, ki bo imela tekom 14 dni tretje tele, prodaja Val. Rahne, Zalag 7, D. M. v Polju. — Istotam naprodaj stoječ gepelj. (f)

Prodamo

Beseda samo 50 par

11 koles

popolnoma novih, kupljenih na licitaciji, prodamo tudi posamezno za vsako ceno. Elektrofonika družba, Aleksandrova c. 7. (f)

Gostilničarji, pozori

Ogrske salame in najfinerše domače salame kakor tudi prvovrstni poljemendolski sir nudi po konkurenčni ceni delikatesna trgovina I. Buzzolini, Lingarjeva ulica. (l)

Weckovi kozarci

in aparati za vkuhanje sadja in sočivja so priznani. Kupite jih pri Jos. Jagodič, Celje, Glavni trg in Gubčeva ulica. Ceniki zastoj!

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Novi obrtni zakon

se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Orehe

zdrave, mehke lupine, pošilja v vrečah po povzetju, po ceni 4 Din. Količina 5000 kg. Pero Panjan, Hrastovica, via Sisak. (l)

Slivovka

nova, leta 1931, jakost 28 do 29%, garant. čista — pošilja v sodih nad 25 l, po ceni 10 Din za l: Pero Panjan, Hrastovica. Količina 10.000 litrov. — Na zahtevo pošljemo vzorce. (l)

Vodovodne cevi

rabljene, a še kakor nove, se prodajajo po nizki ceni v sledečih dimenzijah: 80 kom. 70 x 87 mm po 3 m dolge; 23 kom. 170 x 195 mm po 3 m dolge. — Naslov pove upravo »Sl.« pod št. 8686. (l)

Tvrdba L. Lavrič

trgovina z vinom na Viču št. 44, oddaja fina štajerska vina po najnižji ceni. (l)

Bakarska vodica

izborna domače peneče se vino se dobi pri Gospodarski zvezi v Ljubljani. (l)

Vino

zlahtnih trt, 10 litrov in več, vinogradniška cena, prodaja Sušnik, Zaloška cesta 21. (l)

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Obrt

Entel

raznovrsten takoj pri Mattek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. (t)

Kadar rabiš

KNJIGE, PISARNISKE POTREBŠČINE IN TISKOVINE

POSTREŽE TE TOČNO

J. KRAJEC nasl.

KNJIGARNA, TISKARNA IN KNJIGOVZVARNICA V Novem mestu

Sportne in gorske čevlje

po Din 160 — in delavske čevlje la. najnižje nudi

Rihar, vizmarje

St. vid n. Ljubljano

Kašo

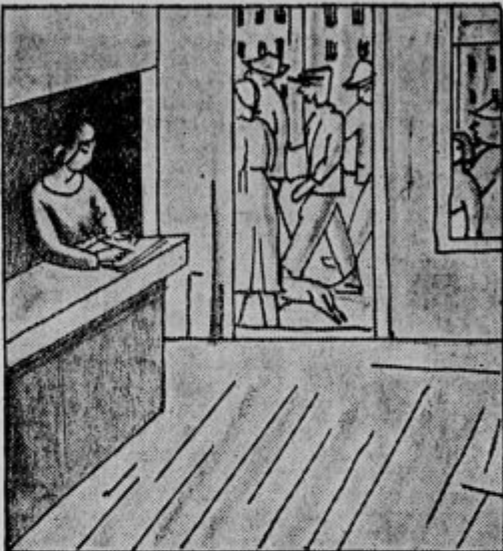
ješprenj, aljdo moko vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA Realjeva cesta 24.

Franc Zorn

družba z om. z. Ljubljana Lepodvorska ulica 23 Medvedova cesta 82 Paviljon N. 468-07

Tovarnica kovčgov. aktovnic, šolskih map, nogometnih žog, nahrbtnikov, pasov in lovskih predmetov

„Trgovino oddam v najem“

Ta oglas v rubriki »V najem« stane 1350 Din Vsaka beseda 50 par.

Trgovino

galanterijsko in modno oddam radi boleznai najprometnejši cesti Ljubljane proti prevzemu blaga in mesečnemu odplačilu. Stanovanje v hiši. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Galanterijac«.

»Seveda dam oglas v »Slovenca«, ker je velik po čitateljskem krogu in velik po inercialnem uspehu. Kar me pa posebno veseli, je to, da ima »Slovenec« najcenejše oglase, cenejše kot v vseh slovenskih dnevnikih z enako naklado.«

Soboslikarska,

plesarska in vsa v to stroko spadajoča dela po najmodernejših vzorcih — solidno in konkurenčno izvršuje Josip Marn, d. z. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 9. Tel. 30-68. (t)

Vallet Expres

Šmartinska cesta št. 24, brzo lika, kemično čisti in renovira moško in splošno damsko garderobo. — Sprejemnici Rudolf Pajk, klobučar, Sv. Petra cesta 51, in trafika Florijanska ulica 12. Likanje 16, kemično čiščenje 55, obračanje 280 Din. — Poskusite enkrat in ostali boste naša stalna stranka.

7550

Samo KARO čevelj

FURNIRJI

vsake vrste pri tvrdki P. R. ALLES, Ljubljana — Frankopanska 18.

Posteljne mreže

podložene s perosi in navadne izdeluje najceneje tvrdka Alojz Andlovic Ljubljana Komenskega ul. 34 (na Ledini)

Prostovoljna dražba

Iz zapuščine se bodo prodajale na javni dražbi v Ljubljani, Stari trg 21, II. nadstr., dne 7. junija, z začetkom ob 9, razne premičnine in sicer pohištvo, deloma starinsko, zrcala, preproge, namizna srebrnina, slike in porcelan.

Ogled je dovoljen dne 6. junija 1932 med 15. in 17. uro ter dne 7. junija od 8 do 9.

„BUDDHA“

ČAJNE MESANICE

SO NAJBOLJŠE

TEA IMPORT LJUBLJANA

VEČNA POT 15 TELEFON 26-26

Spedijsko podjetje LJUBLJANA

TELEFON ŠTEV. 20-60 IN 31-60

R. RANZINGER

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glavnega kolodvora. Mestne trošarine prosto skladišče. — Carinsko posredovanje. — Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili.

Ogled
na prostem
na velesojmu!

Mobilna patentna lestva

Nova iznajdba. Mobilna lestva je uporabljiva istočasno kot raztezovalna, stoječa ali stoječa na stopnicah ali stropnih, kakor tudi vsak del zase.

FRIDOLIN BISCHOF, tovarnar lestev
MARIBOR, Kacijanarjeva ulica 22.

Domači izdelek! Nizke cene! Zahtevajte prospekte!

Ogled
zaloge v Mariboru,
Kacijanarjeva ul. 22!

Ivan Javornik

Mesar, prekajevalec in izdelovalec vsakovrstnih mesnih izdelkov iz svežega in suhega mesa

Lastni izdelki in
moderna hladilnica

Ljubljana

Domobranska cesta št. 7

Stojnica Šolski drevored

poleg Zmajskega mostu

Tel. 2703 Paviljon Tel. 3157

na veseličnem prostoru

Pred nabavo osebnega ali tovarnega avtomobila oziroma motornega kolesa si oglejte našo bogato razstavo rabljenih motornih vozil vseh vrst v lastni razstavnici dvorani!

TRIUMPH AUTO d. z. o. z.

LJUBLJANA VII. MEDVEDOVA CESTA 7

Telefon 2187, 2444

LJUBLJANA
Miklošičeva cesta št. 28

LEGAT

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu v okolici **Sv. Krištofa** naznanjam, da sem si uredil v hiši g. Peterce

mesnico,

katere **odprem v soboto, 4. junija 1932.** Postregel bom z govejim, prečiščenim in telečjim mesom, prvovrstne kvalitete, kakor tudi z raznimi mesnimi izdelki.

Za obilen obisk se priporoča

Zevnik Janko

DUNAJSKA C. 41, LJUBLJANA

A. Legat - Ljubljana

Slomškova 13

Špecerija, delikatese in vinotoč

Stavbeno in pohištveno mizarstvo

FRANC BERGANT - DRAVLJE

poleg nove šole Zg. Šiška - pošta Št. Vid nad Ljubljano - vis-a-vis „Remize“

izdeluje vsa mizarstva dela po lastnih in po podanih načrtih - točno, solidno in nizke cene.

Ključavničarstvo

Avgust Martinčič

Ljubljana - Rimska cesta 14

prvo in edino podjetje za napravo
jeklenih valjčnih zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih valjčnih zastorov in popravilo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno na skladišču

Izdeluje in se priporoča za naročilo

solčnih plah, okrijaj vsake vrste od priproste do najbogatejše izpeljave, škarijasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata in okna, okrogla železna stopnišča, podpečnike iz železa in bakra.

Stalna zaloge štedilnikov

v priznani vestni in solidni izdelavi! —

Avtočeno varenje in rezanje

Ustanovljeno l. 1879

Telefon šte. 2553

Splošno mizarstvo s strojnim obratom

Izgotovljeno pohištvo na zalogi, izdeluje po lastnih in po podanih načrtih

Ivan Proznik, Ljubljana, Zavrič št. 9. Telefon 34-97.

Razstavljeno na velesojmu paviljon „E“

Splošno lesostrugarstvo

H. PEČJAK & DRUG d. z. o. z. Ljubljana, Zalogarjeva št. 13

izdeluje vse v to stroko spadajoče predmete kakor: krogle (lignum sanctum), kegle, vse vrste mizarске okraske, svetilke, lestence, igrače, pipe za sode, šahovnice, kuhinjske potrebščine itd., itd. — Stalna zaloge! Nizke cene!

USNJARSKA IN
ČEVLJARSKA
ZADRUGA

RUNO

V TRŽIČU
R. Z. O. Z.

Izdeluje vsakovrstne ovčje in kozje kože v različnih barvah, kakor: gornje usnje za čevlje, pletene sandale, podlogo, galanterijske izdelke in konfekcijo. Specialiteta: usnje za površnike - (Bekleidungsleder). Postrežba točna! Cene solidne!

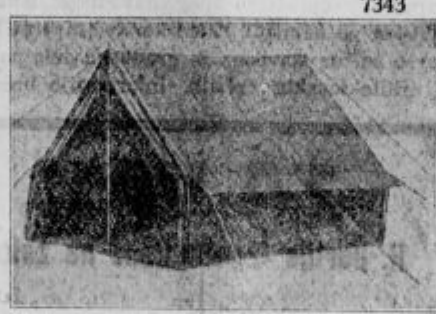
Karo

Maribor

Od Din 122 — naprej!

OGLEDJTE SI NA
VELESEJMU!

Šotore

sklopne, lesene, motorne čolne

Izredna kvaliteta in ugodna cena!

Katalogi in vzorci blaga gratis!

Sporina delavnica B. Kolb, Vižmarje - Št. Vid

Poslužite se domače obrti

kjer ste postreženi solidno in poceni z vsakovrstnimi šivanimi čevlji, sandali, telovadnimi in hišnimi barvastimi čevlji in čevlji iz krok usnja. Hišni čevlji se izdelujejo na veliko, s podplati iz velblodovine. Se priporočata cenjenim trgovcem

Št. Srečnik-a sinova

izdelovanje čevljev

Tržič - Dravska banovina

PRAVILNO, da lastnik firme »JOL« živi od tujih žuljev? Seveda, ker kdor enkrat kupi zavojček »JOL« zoper kurja očesa in žulje, ta sigurno izgubi kurja očesa in žulje ter hodi pravilno in brez bolečin! To je zjamčeno!

Potem takem živi »JOL« res od tujih žuljev.

KAJ je »Comb. Chypre Eau de Cologne«?

To vedo oni ljudje, kateri vzbujajo toliko milobe s svojim privlačnim in blagim, plemenitim vonjem (aroma). Kdor še ni rabil Comb. Chypre Eau de Cologne, katerega izdeluje laboratorij »JOL«, ta ne ve, kaj se pravi osvajači si skrivnost!

»KOPRIVICNO OLJE« je edinstveno sredstvo proti izpadanju las.

KDOR se hoče izogniti krizi, ta si bo preskrbel eno steklenico »MADEZ-PROČ«, s katerim si svojo obleko prav lepo očisti in s tem prihrani denar.

LABORATORIJ »JOL«, Ljubljana, Celovška cesta 56

Parketne deščice

Trstje za strop

„BAKULA“ za strop in stene

„Bakula“ nadomestuje vsako opažbo stropov in sten z deskami in trstjem

Velik prihranek na denarju in delu

Strešno lepenko in lesni cement

dobavlja v vsaki množini

Jos. R. Puh, Telefon int. 2513

Ljubljana, Gradaška ulica št. 22

Naročajte „Slovenca“!

TOVARNA POHIŠTVA

USTANOVLJENA LETA 1847

I. I. NAGLAS

LJUBLJANA

TELEFON 2169

ZALOGA:

NOVI TRO ŠT. 6

TOVARNA:

TRNOVSKI PRISTAN

ŠT. 8-10

TELEFON 2869

Prevzema vsa dekoracijska dela. Okusna in najsolidnejša izdelava. Lastni dolgoletni arhitektonski atelier za notranjo opremo. Brezplačna izdelava načrtov za naročeno pohištvo.

RAZSTAVA NA VELESEJMU V PAVILJONU „E“

„RUDE IN KOVINE“ D.

LJUBLJANA

Masarykova
cesta št. 12

Naslov za
brzojavke: Rude

Telefon
interurban
št. 2727

Telefon
krajevni št. 2827

En gros:

svinec, cink, cin,

aluminij, baker, cinkova

pločevina, svinčena ploč-

vina, pocinkana železna plo-

čevina, cinkovo belilo (izdelek

Cinkarne, d. d., Celje), barve,

bakrena galica, cinkov prah,

katran, stare kovine, ko-

vinasti ostanki, rude

vseh vrst

POŠTENE, DELAVNE ZASTOPNIKE,

moške in ženske kateregakoli poklica, iščemo za vsak kraj in okraj v Sloveniji. Najmanjši zaslužek, ki je s poštenim delom mesečno lahko vsakemu mogoč, je od Din 1500 — najprej pa do Din 6250 — in še več. Samo resne pismene ponudbe je poslati pod označbo „Zastopniki“ na upravo „Slovenca“ v Mariboru, Koroška cesta šte. 1

A. GOREC D. Z. O. Z.

Palača Lj. kreditne banke in Gospodarska c. 16

Kolesa
vse dele
avtomaterijal
avtopneumatiko
šivalne stroje

NAJBOLJŠE - NAJCENEJE

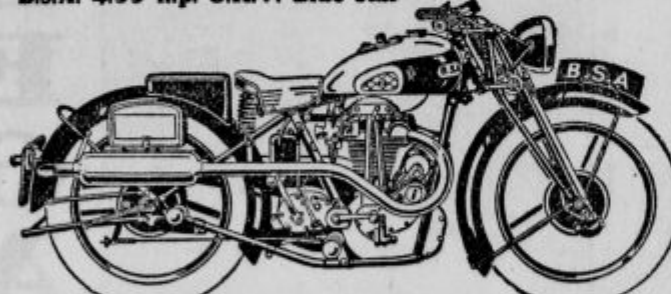
Ob priliki velesojma si oglejte

razstavo
najnovejših
PFAFF
šivalnih strojev in
PUCH
koles

samo v Tavčarjevi ulici št. 7 pri tvrdki
Ign. Vok, Ljubljana

B. S. A. The Birmingham Small Arms Co. Ltd.
Birmingham, Anglija

B.S.A. 4.99 h.p. O.H.V. Blue Star

NOVI MODELI 1932
Motorno kolo B. S. A. razstavljeno na velesojmu

VIKTOR BOHINEC, LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 21

Le brzo hitite, da ne zamudite ugodne prilike!

„Pri zmajskem mostu“
najugodnejši nakup vse vrste manufakture
Došli so novi ostanki pralne svile
Din 8— in lepega trpežnega kambrika od Din 5— naprej.

Se priporoča
Ivanka Strukelj
Ljubljana, Resljeva cesta št. 2

Vse izdelke iz aluminija, bakra, medenine, kakor posodo, ročaje, stojala za dežnike, stojala za garderobo, svetilnike i. t. d. pohištvo iz krivljenih jeklenih cevi izdeluje po konkurenčnih cenah

Jugoindus dr. z o. z.
Ljubljana VII, Celovška c. 38
Telefon 2187, 2663

VELESEJEM PAVILJON G

NAČRTE IN STAVBENIK
ZORADBE **FURLAN - KUNAVAR**
IZVRŠUJE **LJUBLJANA, RIMSKA CESTA 13**
NASVETI V PISARNI BREZPLAČNI

Tehtnice Skalne hrastove izdelave s premičnim utežem

100 kg Din 820—	300 kg Din 1220—
150 " " 880—	500 " " 1480—
200 " " 980—	1000 " " 2860—

nudi Vam specialna delavnica vseh tehtnic
FRANJO RAU, Ljubljana Glince, Tržaška 12

MIRKO KOSIRNIK
ključavničarstvo avtogenična varilnica
Ljubljana VII, Frankopanska ulica št. 26
Telefon št. 34-77.

Šivane sandale in čevlje
v najpreciznejši izdelavi moške, ženske in otroške. / Sandali z belim podplatom (Chromsole) dobite najceneje in točno po naročilu pri tvrdki

Anton Ješe - Tržič
Ornat opremljen z najmodernejšimi novimi stroji

HOTEL SLAVIJA - HVAR
Novo otvoren hotel tik pri pristanišču. Lepe solnane sobe z razgledom na morje. Električna razsvetljava. Priznana prvovrstna hrana. Prvovrstna vina iz lastnih vinogradov. Penzija dnevno 60—70 Din. Zahtevajte prospekt! Se priporoča lastnik M. MILIČIĆ

Vsakovrstne šivane

hišne čevlje
iz velblodove dlake izdeluje na veliko domača priznana tvrdka

KAROL DOBRIN
TRŽIČ

Zmerne cene! Točna postrežba!
Ustanovljena 1868.

Gospodarska
ZADRUGA MIZARSKIH MOJSTROV
v Ljubljani
reg. zadr. z o. z.

Vegova ulica št. 6, poleg realke
priporoča svojo stalno zalogo navadnega in umetnega pohištva po najnižjih cenah ter vsa tapetniška dela. Izvrše se vsa stavbena in gradbena dela po lastnih in arhitektonskih načrtih. Informacije brezplačno.

ZA VAS!
II. partija izgotovljena na zalogi

Spalnica tipa »ŠT. VID«
Jedilnica tipa »BLED«

VELESEJEM E 53-65
ERMAN-ARHAR
ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Izpadanje las
bolečine lasišča, temena, prhljaj, srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo, lasje se zopet rastejo, prhljaj in srbež izgine. Če uporabljate
RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV.
Stekleničica 20 Din. Proizvaia in razpošilja stara. l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije. lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20

MIRKO KOSIRNIK
ključavničarstvo avtogenična varilnica
Ljubljana VII, Frankopanska ulica št. 26
Telefon št. 34-77.

Šivane sandale in čevlje
v najpreciznejši izdelavi moške, ženske in otroške. / Sandali z belim podplatom (Chromsole) dobite najceneje in točno po naročilu pri tvrdki

Anton Ješe - Tržič
Ornat opremljen z najmodernejšimi novimi stroji

Za jugoslovanako tiskarno v Ljubljani: Karel Čel.

Izdajatelj: Ivan Rakovec.

Urednik: Frane Kremžar.

OBLEKE
PERILO
OVRATNIKI
NOGAVICE
KRAVATE
KLOBUKI
ČEVLJI
DEŽNIKI

J. LAH MARIBOR GLAVARIC

„DUNAV“
ZAVAROVALNA DELNIŠKA
DRUŽBA V ZAGREBU
podružnica LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA 5
v lastni palači

Zavaruje po najugodnejših pogojih proti škodam: vsled požara, vlomske tatvine, razbitja stekla, transporta, nezgod in zakonitega jamstva. Prevzema tudi zavarovanja avtotaksa, avto-jamstva ter sklepa življenjska zavarovanja vseh vrst z in brez zdravniške preiskave za slučaj doživetja in smrti, otroška in štedilna zavarovanja po najmodernejših kombinacijah cenih tarif. Police naše družbe sprejema ministrstvo vojne in mornarice kot kavicijo pri ženitvi gg. oficirjev

Vsa potrebna pojasnila so na razpolago pri vseh naših glavnih in krajevnih zastopstvih.

Telefon št. 2405

Hotel „JADRAN“
JELSA (Dalmacija)

JE NAJLEPŠA TOČKA NAŠE OBALI S SVOJO DIVNO LEGO, LEPIMI KOPALISČI, IZBORNO KUHINJO IN NAJČNEJŠIM PENSIONOM. — ILUSTR. PROSPEKT DOBITE PRI »PUTNIKU« KOT DOUSTNO

J. PICEK, Novo mesto, železnina in specerija.
Prodajalci pozor! Kakor vsako leto, tako imam tudi letos veliko izbiro v kosah: gorenjske, koroške, turške, peklenke, magnetne kose i. dr. Fine brusne kamne. — Polnovredni trboveljski in dalmatinski cement, betonsko železo, stukature in druge stavbene potrebščine. — Tekakovo olje, Raffinirani Avenarius Carbolinej. Galica, cepilni gumi, žv-plo, gumi-čevlji.

Železokonstrukcijska mehaniška industrija
Triumph Auto dr. z o. z.
Ljubljana VII, Celovška c. 38
tel. 2187 - 2663

izdeluje vse vrste železnih konstrukcij po lastnih in tujih načrtih, specialno urejena delavnica za popravila avtomobilov vseh vrst in znamk, brušenje cilindrov in ročnih gredi na specialnih strojih
Zastopstvo Fiat soc. an. Turino
Garage, olje, bencin, pneumatika

Slovenska restavracija „SLAVIJA“ — Sušak
prvovrstna štajerska domača in dalmatinska vina, prvovrstna kuhinja, sobe za tujce, najnižje cene, točna postrežba.
Se priporoča lastnik **Anton Bernik.**

MIRKO KOSIRNIK
ključavničarstvo avtogenična varilnica
Ljubljana VII, Frankopanska ulica št. 26
Telefon št. 34-77.

Šivane sandale in čevlje
v najpreciznejši izdelavi moške, ženske in otroške. / Sandali z belim podplatom (Chromsole) dobite najceneje in točno po naročilu pri tvrdki

Anton Ješe - Tržič
Ornat opremljen z najmodernejšimi novimi stroji

Za jugoslovanako tiskarno v Ljubljani: Karel Čel.

Izdajatelj: Ivan Rakovec.

Urednik: Frane Kremžar.

MIRKO KOSIRNIK
ključavničarstvo avtogenična varilnica
Ljubljana VII, Frankopanska ulica št. 26
Telefon št. 34-77.

Šivane sandale in čevlje
v najpreciznejši izdelavi moške, ženske in otroške. / Sandali z belim podplatom (Chromsole) dobite najceneje in točno po naročilu pri tvrdki

Anton Ješe - Tržič
Ornat opremljen z najmodernejšimi novimi stroji

Za jugoslovanako tiskarno v Ljubljani: Karel Čel.

Izdajatelj: Ivan Rakovec.

Urednik: Frane Kremžar.